NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 דייטשען

נייער פאלקסבלאט

№ 264 | Łódź, Wtorek, 17 listopada 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71
Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דינסטאָג, פ׳ ויצא כ׳ כסלו תרצ״ו | 14 טעמ׳ אויסגאבע

לארגא קאבאלערא דערקלערט, אז

די שפאנישע רעגירונג ווערט זיגען

מורא׳דיגע שלאכטען אין מאדריד. — אויפגעריסען אלע בריקען

וואלענציא, 16 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער לארגא קאבאלערא — לויט ווי עס מודיע די האוואס-אגענטור — האט דערקלערט, אז מאדריד וועט נישט אריינפאלען אין די הענד פון אויפשטענדיגע. מיליטעריש איז אבער די סיטואציע פאר מאדריד נישט גינסטיג, און אויב די רעגירונג-שטאט זאל אפילו פערנומען ווערען דורך אויפשטענדיגע, וועט זייער טרויפמ האבען בלויז מאראלישע בעדייטונג, ווייל די מלחמה וועט נייך געפיהרט ווערען.

דער בצחון פונ׳ם רעגירונגס-מיליטער איבער אויפשטענדיגע איז אנ׳עגין אין וועלכען קיינער וויפעלט נישט, ווייל דאס גאנצע שפאנישע פאלק שטעהט געגען זיי.

מאדריד, 16 (ספ. טעל.)

א גאנצע נאכט האט די רעגירונגס-ארטיליריע בארדירט די פאזיציעס פון די אויפשטענדיגע. דער צווייטער זייט ברעג „דע לאס פראנטשע״, די אויפשטענדיגע האבען זיך בעמיהט אדורכצוגעהן די שוץ-ליניע און געשטויסען אין דער שטאט. די בעסטע איהרע אפטיילונגען פון מאראקא. די אטאקע איז אונטערגעשטיצט געווארען דורך א מוראדיגען ארטילעריע-פייער און דורך אנקס.

בעכטען אין אוועגד איז אנ׳אפטיילונג פון אויפשטענדיגע, וואס האט זיך דערנעהנטערט צו דער אויבענדערמאהנטער בריק, אויסגעהרגעט געווארען דורך דער רעגירונגס-ארטילעריע און מאשינען-געוועהר. די פערטיידיגער פון מאדריד האבען בעשלאסען די בריק אויפצוריסען.

היינט אינדערפריה האבען זיך די שלאכטען בענייט. די פאזיציעס פון ביידע צדדים געפינען זיך נאהענט איינע פון דער אנדערער. די סיטואציע פון די פערטיידיגער איז אבער גינסטיגער און די אויפשטענדיגע פערלירען א סך מענשען.

צווישען דער ציוילער בעפעלקערונג איז פערהאן א סך קרבנות.

10 אינדערפריה האבען די לופט-עסקאדרעס 50 פון דער רעגירונג באמבארדירט די פאזיציעס פונ׳ם שוא.

דער רעגירונגס-קאמיניקאט גיט אן, אז אין משך פון די לעצטע טעג האבען די רעגירונגס-אערופלאנען אנגעמאכט גרויסע היזקות ביי די אויפשטענדיגע.

סעוויל א, 16 (ספ. טעל.)

דער קאמוניקאט פון די אויפשטענדיגע איז מודיע, אז אין דער נאהענטסטער צייט וועלען אויף די רעגירונגס-בנינים אין מאדריד ארויסגעהאנגען ווערען די רויט-גאלדענע פעהנער.

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

רייטער-אגענטור איז מודיע פון מאדריד, אז דער אפיציעלער רעגירונגס-קאמוניקאט לייקענט קאטעגאריש אפ די ידיעות, אז די אויפשטענדיגע זאלען האבען אריבערגעגאנגען דעם טייך מאנטשאנארעס.

פון דער צווייטער זייט מעלדעט רייטער פון ליסאבאן, אז די אויפשטענדיגע רוקען זיך אריין אין דער טיף פון מאדריד, אין דער ריכטונג צו דער תפיסה. דאס רעגירונגס-מיליטער זאל האבען פערלאזט די קאשארען מאנטאנא.

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

דאס שפאנישע רעגירונגס-מיליטער האט היינט ארונטערגעשאסען א 3-מאטארדיגען יונקערס-אעראפלאן פון די אויפשטענדיגע.

די קאמפען קומען איצט פאר ביי דער אוניווערזיטעטס-געביידע. א גאנצען טאג האבען די אויפשטענדיגע באמבארדירט דעם מערב-טייל פון מאדריד, ביי דעם וואגזאל. פיל בנינים זענען צושמעטערט

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

לויט דער היגער פרעסע קומט אויס, אז דאס מיליטער פון גען. פראנקא האט היינט אפגעהאלטען אַ געוויסען בצחון און אַז די אויפשטענדיגע האָבען זיך אריינגעקראָגען אין צענטער פון מאַדריד. דערביי איז אין 2 ערטער דורכגעבראָכען געוואָרען די ווידערשטאַנדס-ליניע פון די פערטיידיגער.

ליסאבאן, 16 (ספ. טעל.)

דאס רעגירונגס-מיליטער אין מאדריד זאל האָבען אויפגעריסען חוץ דער פראנצויזישער בריק אויך אלע איבעריגע בריקען.

מאדריד, 16 (ספ. טעל.)

דורך אַ באמבע פון די אויפשטענדיגע איז דערהרגעט געוואָרען יויטאָרייאָ גידאלגאָ, דער הערעטאר פונ׳ם געווען. פרעזידענט זאמאָראָ. זיין פרוי איז שווער פעריוואונדעט.

מאדריד, 16 (ספ. טעל.)

אנ׳אויאנגאד-אפטיילונג פון די אויפשטענד גע אין דעם אויניווערזיטעטס - קיוארטאל אי. ארומגערינגעלט געוואָרען דורך רעגירונגס-מיליטער. די אונטערשטיצונגען, וואס זענען ארויסגעשיקט געוואָרען דורך די אויפשטענדיגע, זענען אָפּגעשטויסען געוואָרען אויף צוריק היבטער דער פראנצויזישער בריק.

ריש בערידרט די יודען-פראגע

בעת דער בעהאנדלונג פון מיגראציע-פראבלעמעז

ארויסטריט פון מיניסטער האמארניצקי

זשענעוע, 16 (יט״א טעלעגראפיש)

היינט האט זיך געטפענט די סעסיע פון דער מיגראציע-קאמיסיע ביים אינטערנאציאנאלען ארבייטס-אמט.

געפעסנט די ערשטע זיצונג האט דער פראנצויזישער דעלעגאט דעלאנאי.

די זיצונג גופא איז פארגעשלאסען ביי געשלאסענע טירען.

אויף דער פארמיטאג זיצונג זענען אָפּגעגעבען ווארען לענגערע בעריכטען וועגען די פראבלעמען פון אמיגראציע און מיגראציע — דורך ענטשפרעכענדע סטאטיסטיק פון ארבייטס-אמטען.

דעם ערשטען פארשלאג האט ארויסגעטראָגען דער פוילישער מיניסטער האמארניצקי, וועלכער האט אין לענגערער רעדע פארגעשלאגען, אז דער אלגעמיינער פון פוילען. ער האט צ. א. דערקלערט, אז פוילען איז אנ׳איבערבעפעלקערט לאנד, און מיליאָנען פויערים זענען באדענלאז און דעריבער אין פוילען פעראינטערעסירט אין טעריטאָריעס, אין קאָלאָניזאציע. הויפטזעכליך האט זיך מיט. קאמארניצקי אויף דער בעהייטונג פון לאנדווירטשאפט פאר איין-און-אויסוואנדערונג און אין דער אויגער פלעכע האט ער ענטוויקעלט דעם שטאנדפונקט פון דער פוילישער רעגירונג.

אין די קולואָרען פון דער סעסיע האט מען לעצט אפט קאמענטירט דעם פאקט. וואס אין שייכות מיט דעם פראבלעם האט מיט. קאמארניצקי נישט בעהערט די פראגע פון דער יודישער אמיגראציע פון פוילען.

אין דער שפעטערדיגער דיסקוסיע האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון טעהרערע לענדער.

דער דעלעגאט פון ארגענטינע האט צ. א. געזאגט, אז זיין לאנד איז אפען פאר א פויערים-אימיגראציע.

נאך מיטאג זענען פעדאנדעלט געוואָרען די פארשלאגען פון בעזונדערע לענדער וועגען א רעזאָלוציע.

טיט. קאמארניצקי האט פארגעשלאגען, אז דער אדמיניסטראטיווער ראט פון ארבייטס-אמט זאל ווי אזשנעלסטען רופען אנ׳אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון שקספערטען צו שטודירען די דעמאגראפישע בעדערפענישען פון בעזונדערע לענדער. דער אדמיניסטראטיווער ראט זאל דערביי אפשלירען וועגען צוזאמענארבייט פון עמיגראציע - לענדער מיט אימיגראציע - לענדער.

געגען דאזיגען פארשלאג זענען ארויסגעטרעטען פון ארבייטס-געפער, סיי פון ארבייטסנעהמער.

דער בעשלוס וועגען דעם ענין וועט ארויסגעטראָגען ווערען ווייל אין דעם פאל — וואס קאָן דען פאר אזין האבען די נאצצע ארבייט פון דער מיגראציע-קאמיסיע.

טיט. קאמארניצקי האט דערקלערט, דאס ער איז גרייט צו מאכען אויסבעסערונגען אין זיין פאר-שלאג, אבער ער וועט נישט מסכים זיין דערויף, אז דער פארשלאג זאל בכלל אָפּגעוואָרפען ווערען ווייל אין דעם פאל — וואס קאָן דען פאר אזין האבען די נאצצע ארבייט פון דער מיגראציע-קאמיסיע.

אונרוהען אין ביירוט

בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען מוסולמענער און קריסטען

ירושלים, 16 (יט״א טעל.)

די היגע קריסטליכע בעפעלקערונג איז היינט אַלארמירט געוואָרען דורך די ידיעות וועגען בלוטיגע אומרוהען אין ביירוט, — אין רעזולטאט פונ׳ם פאָליטישען שטרייק — צווישען מוסולמענער און קריסטען.

צווישען די קרבנות זענען פערהאן א סך קריסטען.

אין אָוועגד איז אין ירושלים פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון אַרמענער, בכדי צו בעהאנדלען די לאגע פון די קריסטען אין סיריען.

* * *

ביירוט, 16 (ספ. טעל.))

פאליציי האט מיט דער הילף פון מיליטער צו-ריקגעשטעלט די אָרדנונג. עס זענען דאָ 3 דער-הרגעטע און 28 שווער-פערוואונדעטע. פיל קריסטליכע געוועלבער זענען פאָגראָמירט געוואָרען. עטליכע טראַמוואי-זאגאָנען און אַנ׳ערע 50 אויטאָס זענען פערניכטעט.

בראזיליאנער רעגירונג

אין געגען פראיעקט צו בעזעצען 10,000 פליטים

סאן-פאולא (יט״א) די בראזיליאנער רעגירונג איז געגען א פריוואט-ארגאניזירטען פלאן צו בעזעצען 10 טויזענד יודישע פליטים פון דייטשלאנד ביי די בראזיליאנער פון טייך סאן-לארענסא אין דעם שטאט מאטא-גראסא.

לויט אנ׳ערקלערונג פון דר. מעסינגער, פיהרער פון די פליטים אין בראזיליען, איז דער פלאן אויסגעארבייט געוואָרען דורך די גרויסע לאנד-אייגענטימער און ווערט געשטיצט דורך דער רעגירונג אין שטאט מאטא-גראסא.

די פעדעראלע רעגירונג איז אבער געגען דעם פלאן, ווייל ער לאזט זיך נישט פערווירקליכען. עס ווערט אנגעוויזען, אז דער בעטרעפענדער באדען איז ווילד און נישט פעסיג פאר אייראָפּעאישע קאָלאָניסטען.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אין אטוואצק דעם 16-טען ד. ח.

נ״ע דוד לאסאצקי

(בירגער פון דער שטאט לאדז) אין עלטער פון 52 יאהר.

די לויה קומט פאר אין לאדז היינט, דינסטאג, 2 א זייגער ביי טאג פון טהרה-הויז, ווענען וואס ס׳טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

פרוי, טעכטער, איידעמס, אייניקעל און פאמיליע.

1000 בנימין השלישי'ס...

פונאנדערגעטריבען דעם מארש פון די יוגענדליכע יודישע פוס־געהער קייז א"

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש)

ווי מיר האָבען שוין איבערגעגעבען האָט א גרופּע יודישע יונגעלייט זיך געלאָזט גיין פון וואַרשא קיין... ארץ ישראל.

די דאָזיגע פוס־נייער, אין דער צאָהל פון אַ'ערך 1.000 און האָבען געפלאַנט אָפּצושטעלען זיך אויפן וועג, אין גיר און נעהמען אַ ברכה פונם נערער רבי'ן, דערנאָך אויך — אָפּצושטעלען זיך אין קאָזשעניץ, בכדי צו בעזוכען דעם א.ה.ל פון קאָזשעניצער מגיד.

דייער וועג אין אַלגעמיין האָט געהייסן: וואַרשא — לובלין — לעמבערג — קאַלאָמעע — שנייאַטין — רומענישע גרעניץ אין ווייטער.

אַרויסגעגאַנגען זענען זיי פון וואַרשא 5 פאַר־טאָג אין פיזונדערער גרופּע, בכדי נישט צו ווענדען אויף זיך די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט.

צוזאַמענגעטראָפען האָט מען זיך אויפן פּיאַר סעטשנאַרער שאָסעע און — אין פּיאַסעטשנע האָט די קהלה צוגעגרייט פאַר זיי אַ גרויסען קבלת פנים, און צידה לדרך.

וועגען דעם מארש האָט זיך אָבער דערוואוסט די וואַרשאַווער פּאָליציי־מאַכט. וועלכע האָט ארויסגעשיקט 3 לאַסטראַוטאָס מיט פּאָליציאַנטען. בכדי צוריקצוהאַלטען די יוגענטליכע בנימין השלישי'ס און סענדערלעך די יחידים...

5 קילאָמעטער פאַר פּיאַסעטשנע האָרט ביים שטעטעלע פּירי, האָבען זיך די דריי פּאָליציי־אויטאָס אויעגגעשטעלט אין דער ברייט און פערשטעלט דעם וועג.

זיי האָבען נישט לאַנג געוואַרט און שם איז אָנגעקומען די מחנה מיט דער אַזוי צו זאָגען „דגל מחנה יהודה" פאָהן, איז אונטער דער אָנפיהרונג פון דעם „קאָמענדאַנט" אַרוו. ריפּעל מיט נאָך 9 אונטער־קאָמענדאַנטען.

באַלד האָט זיך דער פּאָליציי־אָנפיהרער געוועגדעט צו ריפּעלען. ער זאָל אויפלעזען דעם צוג, און בעפעהלען, אַז די מאַרשרעגדע זאָלען בעוונדער אין 2—3 פערזאָן זיך צוריקקעהרען קיין וואַרשא.

„קאָמענדאַנט" ריפּעל האָט תשרייף דערקלערט, אַז ביים אַרויסגעהן האָבען: די משגשען אָפּגעגעבען אַ ישבועה, אַז זיי וועלען בעסער שטאַרבען אויפן וועג, איידער זיי וועלען צוריקשטעהן.

— טאָ וואָס זשע ווילט איהר, אַז מ'זאָל אייך פונאַנדערטרייבען? — האָט זיך דער פּאָליציי־אָנ־פיהרער געפרעגט.

דערויף האָט „קאָמענדאַנט" ריפּעל געגעבען די תשובה:

— איהר קאָנט מיר אַלץ וואָס איהר ווילט... ובך הוה — מ'האָט דעם עולם פונאַנדערגעטריי־בען, און —

דער פיהרער אַרוו. ריפּעל מיט די 9 אונטער־פיהרער זענען אַריינגעשיקט געוואָרען אין אַריינגעשטעלטע אין תפיסה.

ערשטע פערטרויליכע זיצונג פון דער קעניגליכער קאָמיסיע

דער הויך־קאָמיסאַר גיט אָפּ ערקלערונגען. — סער אַרטור וואוקאָפּ פאהרט אויף אורלויב קיין לאָנדאָן

די אַראַבישע פּרעסע ווענען דער קעניגליכער קאָמיסיע

ירושלים, 16 (יט"א טעל.)

הייגט איז פאָרגעקומען די ערשטע פערטרויליכע זיצונג פון דער קעניגל כער קאָמיסיע. דער ערשטער איז פערהערט געוואָרען דער הויך־קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ. דאָס אָפּגעבען ערקלערונגען דורך דעם הויך־קאָמיסאַר האָט געדויערט העכער צוויי שעה צייט.

ירושלים, 16 (יט"א טעל.)

ווי עס ווערט מיטגעטיילט, וועט דער הויך־קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ אין קורצען אָנהויבען זיין אורלויב.

סער אַרטור וואוקאָפּ וועט פערלאָזען א"י און וועט אָפּפאָהרען קיין לאָנדאָן.

ירושלים (יט"א) אין דער אַראַבישער פּרעסע ערשיינען פיל אַרטיקלען געגען דער פּאָ־ליטיק פון „נאַן קאָאָפּעריישן" מיט דער קעניגלי־כער קאָמיסיע.

אין אַ לייט־אַרטיקעל פיהרט דורך די „אַל לייוואַ" אַ פאַרלעל צווישען איטאַליען און שנג־לאַנד: „אין דער צייט — שרייבט „אַל לייוואַ" — ווען די איטאַליענישע רעגירונג מאַכט קאַלאָסאַלע אַנשטרענגונגען, כדי צו דערנעהנטערן זיך צו די אַראַבער, זיך בעפרייגדען מיט זיי און שליסען מיט זיי אָפּמאַכען אויפן יסוד פון געגענזייטיגער נוצ־בערקייט, געפינען מיר, אַז ענגלאַנד טראַכט אויס אַלע מיטלען, כדי איבערצורייסען איהרע בעציע־הונגען מיט די אַראַבער און זיך לייכטזיניג בע־געהען מיט זיי אין אַזאַ מאָס, וואָס ברענגט צו פערצווייפלונג. דעריבער בעגריסט די צייטונג דעם בעשלוס וועגען באַיקאָטירען די קעניגליכע קאָ־מיסיע און גיט צו, אַז די אַראַבער וועלען זיך בשום אופן נישט אונטערגעבען דער „רויבערישער און אָבנאַרישער פּאָליטיק".

נאָך איין האָפנונג האָבען די אַראַבערן — די קעניגליכע קאָמיסיע וועט קענען פערריכטען די עוולה, וואָס די ענגלישע רעגירונג איז בעגאַנגען לגבי די אַראַבער און זי וועט אַרויסזאָגען דעם פסק דין אויף אָפּצושטעלען די יודישע איינוואַנ־דערונג. אויב דאָס וועט נישט געשעהען, דאַן וועט זיך די קעניגליכע קאָמיסיע אומקעהרען מיט'ן זיך, וואָס זי איז געקומען, ווייל זי וועט נישט געפינען אין לאָנד קיינעם. ווער עס זאָל גלויבען אַז ווער עס זאָל איהר העלפען. א"י איז געווען שפּיל־באַל, ביי היינטיגען טאָג איז זי געוואָרען פלאַם־פייער, מיט וועלכען עס איז נישט איבער־בעקוועם זיך צו שפּילען.

אין דעם זעלבען גייסט שרייבען אויך איבעריגע אַראַבישע צייטונגען.

Składajcie ofiary na Pomoc Zimową dla bezrobotnych. Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

Ludzie złej woli rozpowszechniają fałszywe wiadomości o firmach będących pod moim zarządem „Ekape" i „Bławat Polski"

Oświadczam, że winnych podłych kłamstw i oszczerstw pociągnę do odpowiedzialności karnej i odszkodowanie za straty moralne i materjalne.

LUDWIK KUK.

Dr. H. LUBICZ med.
ספּעציאַליסט פאַר חויט, וועניריש און געשלעכטס־קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
פון ציגעל־גאַס 7 אויף
69 פילסודסקיעגאַ 69
(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32

Doktór Z. HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע
וועניריש און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוועד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

1=טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטער
פאַר ביזונדעריגע פון צייהן, קיהן־באַקען און יאַמלען
פון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56 טעל. 129-77.
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאָג.

געדענקט, ביי
שטשעבשליוי
א גרויסער אויסוואַהל פון
אַריגינעלע ביליצער און
טאַמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פאַלטענס
פון די בעסטע וואָליטעטען
אויף פערשירענע רעשטען
קומט און איבערצייגט איך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראַנט II שטאַק.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע, און פרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
פון 12 ביז 1 בייטאָג.

פערשפּרייט דעם נייעס פאַלקסבלאַט

Dr. W. MILLER
choroby wewnętrzne
(spec. chor. Reumatyczne)
Sienkiewicza 40
telefon 146-11
przyjmuje od 4^30—7 wiecz.
Gabinet fizykalnej terapji.

DR. MED. H. Różaner
הויט, וועניריש און סעקסיעל קראַנקהייטען
ZARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9—1 [illegible]

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
6. שערפּיעען 37 בענעדיקטאַ
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכם.

Dr. Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ און סעלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג בעגען שוואַנגערשאַפט
גרעזשער 11. טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו

Dr. med. Z. DATYNER
אוראַלאָג
ספּעצ. פאַר ניערען בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אָן פון 9—11 און פון 6—8 אָוועד
צוריקגעקעהרט

Dr. Q. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światłoleczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

DR. MED. G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 2—11 און פון 5—8.30 אָוו

DR. Michał URBACH
נערוועז און אינערליכע קראַנק.
הייטען און פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכם.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

שטוב־מייסטער־קורס ביי „אָרט"
די געזעלשאַפט „אָרט" אָרגאַניזירט
„שטוב־מ"סטער־קורס
פאַר מעכאַנישער וועבעריי.
קוואַליפיצירטע ענגלישע וועבער מיט שול־צייגנישען פון מינדעסטענס 4 אָפּטיילונגען, ווי אויך אַבסאָלווענטען פון די טעקסטיל־שולען ווערען אָנגע־נומען אַלס קאַנדידאַטען אויפ'ן קורס.
פערשרייבען קאָן מען זיך אין ביוראָ פון „אָרט" וואולטשאַנסקע 27.

עפענטליכער פּראָטעסט!
די פערוואַלטונג פון דער בית־יעקב־שולע (פּאָמאָרסקע 7), אין וועלכער ס'איז פערטרעטען די גאַנצע רעליגיעזע יודישע בעפעלקערונג פון אַלטשטעטער רעגען, דריקט אויס איהר פערביטערונג און צאָרן געגען דעם שענדליכען אָנפאַל אויפ'ן פאַרוס פון לאָדזער קהלה־רעט פון ה' וויצמאַן אויף אונזער בעליבטען חשוב'ען סאַרשטעהער קהלה־פּרעזעס דעפּוטאַט ה' לייבעל מינצבערג, וועלכער האָט די גרעסטע פערדינסטען פאַר דער גאַנצער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג, און מיר פאָדערן אויף דאָס גאַנצע יודישע לאָדז צו פּראָטעסטירען ווי אַמשערפסטען געגען דער דאָזיגער נבלה.

די פערוואַלטונג.

אויריען, נאַן און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע פּראַנקס (צוועק אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־ריישעס פון 2-3 און פון 4-8 אָוועד
ביי דער קליניק אין בעטען
א רענטגען־גאַביגעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי אַפּאַראַטען

DR. S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און וועניריש קראַנקהייטען (מענער־שוועכע)
90. פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכם. און פון 6—9 אָוו

ד"ר שמעון גרינבערג
פילסודסקיעגאַ 55
טעל. 168-58
נעמט אָן פון 12-1 און פון 5—7 אָוו.

STARSZY FELCZER
T. OKNO
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט: נאַרוטאָוויטשאַ 6.
טעל. 137-03.
נעהמט אָן אַ נאַנצען טאָג.

גלייכשטעלונג.
וועגען דער מעלדונג פון נעכטען, וועלכע האָט אין זיך נישט קיין שום אמת אונטערגעשריבען דורך אַ געוויסען שמואל אַפּעלבוים, ערקלערען מיר: 1) ס'איז נישט אמת, דאָס דער פּרעזעס יעקב הערץ איז פון וועלכע ס'איז אינסטאַנץ סיספּענדירט אָדער אויסגעשלאָסען. 2) דאַנעגען איז אמת דאָס „אחדות ישראל" האָט זיך פעראייניגט מיט די רעליג. רעוו. אָרג. „ברית חשמונאים" די סטעמפּלען זענען איבערגעשיקט געווא־רען צו די הנהלה. 3) ס'איז אויך אמת, דאָס דער שמואל אַפּעלבוים וואָס האָט אַ מאַניע צו זיין פּרעזעס, האָט די מעלדונג פערעפענטליכט.

המפקדה
ברית חשמונאים בלודז, זאַוואַדזקע 29.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועניריש קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8. טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
צוריקגעקעהרט
פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr, med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פאַר טריפּער, פיפּילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
צענעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו
ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.
פאַר אַ אונבעמיטעלטע־לעטשניצע־פרייזען.

דייטשער פראטעסט

געגען ארעסטירען 23 דייטשע בירגער איז מאסקווע

מאסקווע 16 (ספ. טעל.)

דער דייטשער שארזש־ז'אפיר, פאן טיפעלסקירך האט אפגעגעבען דעם געהילפס־קאמיסאר פאר אויסלענדישע ענינים, קרעסטינסקי, א פאָרמעלען פראטעסט נאכדעם ארעסט פון 23 דייטשע בירגער, וועלכע זיינען בעשולדיגט אין שפּיאָנאזש, און בילדען אנגעבליכה"שע אָרגאַניזאַציעס אין צווייטשן טעריטאָר.

אין פראטעסט ווערט געזאגט, אז די ארעסטירונג זיינען אָרגאַנטליכע און לייטישע מעגשען, וועל כע זיינען טוט בעקאנט דער דייטשער אמבאסאדע (דער ריכטיגער סימן מיבהק...) און, אז די סאוועטישע רעגירונג טשהמט מיט'ן ארעסטירען זיי א צו גרויסע אחריות אויף זיך.

קרעסטינסקי זאל האבען געשנטפערט, אז וועגען דעם עניין ווערט געפיהרט אנ'אויספאָרשונג און אז דעם בעלייגטען פראטעסט נעמט ער נישט אין אכט.

דער דייטשער אמבאסאדאר פאן שולענבורג, וועל כער האט לעצטענס פערגעלעגט אויף קאווקאז איז שוישל צוריקגעפאהרען קיין מאסקווע.

ווידער בלוטיגע אומרוהען אין באמביי

באמביי, 16 (ספ. טעל.)

אינ'ם צפון־טייל פון דער שטאט זיינען היינט אינדערפריה פארגעקומען בלוטיגע אומריהען. פאליציי האט געשאסען אויפ'ן המון הינדוסען. ס'זיינען דאָ דער'הרג'עטע און פערוואונדעטע. מען האט ארעסטירט אנ'ערך 500 מאן.

שרעקליכער פולווער־אויפרייס

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

אין דער פולווער־פאבריק אין סען־שאמא, נאָי הענט פון מארסעל, איז ריינט פארגעקומען אנ'אויפרוים. עס זיינען דאָ 10 דער'הרג'טע און א 200 מאן פערוואונדעטע.

הרב י. ניסענבוים

געוועהלט אלס פרעזידענט פון מזרחי אין פוילען

וואַרשאָ, 16 (יט"א טעל.)

אויף דער דריטער סעסיע פון פאַרטיי־ראַט פון מזרחי אין פוילען, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם פערגאַנגענעם זונטאָג, איז פייערליך געוועהלט געוואָרען אַלס פרעזידענט פון דער מזרחי־אָרגאַניזאַציע אין פוילען דער חשובער מגהיג און ציוניסטישער וועטעראַן הרב יצחק גיסענבוים, אויפ'ן אָרט פון הרב שמואל בראַט, וועלכער איז אָפּגעפאָהרען קיין אַנטווערפען.

סענסאציאנעלער פראצעס אין וואַרשא

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש)

מאָרגען, דינסטאָג הייבט זיך אָן אין היינען קרייך גשריכט דער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס געגען די שולדיגע אין דער בוי־קאָמאַטראָפּע אויף פרעטאַרגאַס 16. בעת וועלכער עס זיינען אומגעקומען 10 יודען.

ליקווידירט דעם סכסוך אין דער וואַרשאווער קהלה־פערוואַלטונג

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש)

היינט איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער וואַהלקאָמיסיע וועגען ליקווידירען דעם סכסוך אין דער וואַרשאווער קהלה־פערוואַלטונג.

אויפן אָרט פון געפּלעגטע ציוניסטישען מאַנדאַט, האָט די פעראיינטע אנזאַרה מיט מזרחי אהורכי געפיהרט דעם פאָרשטעהער פון מזרחי, אורבאך.

דר. יחיאל מאיר לנדאו

ד"ר יחיאל מאיר לנדאו, ז"ל

אונזער ווארט

זייער עטיק ר"ל

עהרענעכטען זונטאָג האָט די אומגעריכטע „בעריהמטקייט" (ווער, משטיינסגעזאָגט, עס ווערט אַלץ אין אונזער באַאָטישער צייט מפּורסם!) דער בהמה־הומאַניסט גלח טשעטשאַק געהאַלטען אַ רעפעראַט אין וואַרשאָ א. ד. ט. „די יודען־פראַגע אין דער ליכט פון דער קריסטליכער עטיק" —

א פאָרלעזונג, ווי געיועהנליך אנ'ענדעקישע פאָרלעזונג, וואָס האָט מיט זיסענשאַפט אַ קבאַפּע שייכות (כידוע, איז די מדרגה פון טשעטשאַק'ס געלעהרטקייט אנ'אומצווייפעלהאַפט פעסטגעשטעלטע), און נאָך דער דאָזיגער פאָרלעזונג האָט זיך עס געמאַכט אַזוי, אַז דאָס ביסעל צוהערער — פרויען און סטודענטען פון דעם געוויסען שניט, האָבען אָנגעהויבען צו מאַכען די ריכטיגע אַנטיסעמיטישע אויסרופען און האָבען זיך מכין געווען אַרויסלאָזען אין אַ דעמאָנסטראַציע און גיין לערנען מיט די וואַרשעווער יודען די ריכטיגע פרשה „עטיק".

דער בעל דבר, טשעטשאַק, איז אָבער דאָן אַליין אַרויף אויף דער טריבונע און אין נאָמען פון דער קריסטליכער עטיק האָט ער אויסגעפאָדערט זיין עולם נישט אַרויסצורופען קיין מהומה אדן נישט איינצוהאַלטען די דעמאָנסטראַציע.

זכן היה — די דעמאָנסטראַציע איז דאָס מאָל נישט איינגעאָרדענט געוואָרען.

איז נישט וויכטיג: דאָס, וואָס עס איז אויסגעמיטען געוואָרען דערווייל אַביסעל שפּיכת דמים, נישט וויכטיג איז אויך, אין דעם פאַל דאָס, וואָס דער טשעטשאַק האָט זיך אפשר דערביי זיין בעגונדערע מאַלקולאַציע, אַז ס'איז גלייכער אַזעלכע זאַכען זאָלען געמאַכט ווערען נישט דירעקט נאָך זיין „הומאַניטאַרישען" דרשנ'ען — ד. ה. אַז די זוימען פון גוטס, וואָס דער נשמה־פאַסטוך פערזייהט איז די „גייסטער" פון זיין סטאַדע זאָלען בעסער אויפגעהן, און אין רעזולטאַט זאָל אי דאָס „גערעכטיגט" איז דער שניט זיין גרעסער...

וויכטיג איז זיי אַזוי עס איז אין אונזער צייט געפאַלען דער בעגריף עטיק, און ווי אַזוי געוועהנליכע ליכט וואָג־טעגליכע כולי־גאַנעס טייטשען אויס דעם דאָזיגען בעגריף.

אָרימע יודישע עטיק! אָרימע „עטיק" פון שפּיגאָזאַ! ווי זייט — ס'אַראַ מהלך רב — עס איז פון אייך צו אונזער אומגלויבליכען טשעטשאַקיזם

ב

אונזער ווארט

זייער עטיק ר"ל

עהרענעכטען זונטאָג האָט די אומגעריכטע „בעריהמטקייט" (ווער, משטיינסגעזאָגט, עס ווערט אַלץ אין אונזער באַאָטישער צייט מפּורסם!) דער בהמה־הומאַניסט גלח טשעטשאַק געהאַלטען אַ רעפעראַט אין וואַרשאָ א. ד. ט. „די יודען־פראַגע אין דער ליכט פון דער קריסטליכער עטיק" —

א פאָרלעזונג, ווי געיועהנליך אנ'ענדעקישע פאָרלעזונג, וואָס האָט מיט זיסענשאַפט אַ קבאַפּע שייכות (כידוע, איז די מדרגה פון טשעטשאַק'ס געלעהרטקייט אנ'אומצווייפעלהאַפט פעסטגעשטעלטע), און נאָך דער דאָזיגער פאָרלעזונג האָט זיך עס געמאַכט אַזוי, אַז דאָס ביסעל צוהערער — פרויען און סטודענטען פון דעם געוויסען שניט, האָבען אָנגעהויבען צו מאַכען די ריכטיגע אַנטיסעמיטישע אויסרופען און האָבען זיך מכין געווען אַרויסלאָזען אין אַ דעמאָנסטראַציע און גיין לערנען מיט די וואַרשעווער יודען די ריכטיגע פרשה „עטיק".

דער בעל דבר, טשעטשאַק, איז אָבער דאָן אַליין אַרויף אויף דער טריבונע און אין נאָמען פון דער קריסטליכער עטיק האָט ער אויסגעפאָדערט זיין עולם נישט אַרויסצורופען קיין מהומה אדן נישט איינצוהאַלטען די דעמאָנסטראַציע.

זכן היה — די דעמאָנסטראַציע איז דאָס מאָל נישט איינגעאָרדענט געוואָרען.

איז נישט וויכטיג: דאָס, וואָס עס איז אויסגעמיטען געוואָרען דערווייל אַביסעל שפּיכת דמים, נישט וויכטיג איז אויך, אין דעם פאַל דאָס, וואָס דער טשעטשאַק האָט זיך אפשר דערביי זיין בעגונדערע מאַלקולאַציע, אַז ס'איז גלייכער אַזעלכע זאַכען זאָלען געמאַכט ווערען נישט דירעקט נאָך זיין „הומאַניטאַרישען" דרשנ'ען — ד. ה. אַז די זוימען פון גוטס, וואָס דער נשמה־פאַסטוך פערזייהט איז די „גייסטער" פון זיין סטאַדע זאָלען בעסער אויפגעהן, און אין רעזולטאַט זאָל אי דאָס „גערעכטיגט" איז דער שניט זיין גרעסער...

וויכטיג איז זיי אַזוי עס איז אין אונזער צייט געפאַלען דער בעגריף עטיק, און ווי אַזוי געוועהנליכע כולי־וואָג־טעגליכע טייטשען אויס דעם דאָזיגען בעגריף.

אָרימע יודישע עטיק! אָרימע „עטיק" פון שפּיגאָזאַ! ווי זייט — ס'אַראַ מהלך רב — עס איז פון אייך צו אונזער אומגלויבליכען טשעטשאַקיזם

ב

דייטשער פראטעסט

געגען ארעסטירען 23 דייטשע בירגער איז מאסקווע

מאסקווע 16 (ספ טעל.)

דער דייטשער שארזש־ז'אפיר, פאן טיפעלסקירך האט אפגעגעבען דעם געהילפס־קאמיסאר פאר אויסלענדישע ענינים, קרעסטינסקי, א פאָרמעלען פראטעסט נאכדעם ארעסט פון 23 דייטשע בירגער, וועלכע זיינען בעשולדיגט אין שפּיאָנאזש, און בילדען אנגעבליכה"שע אָרגאַניזאַציעס אין צווייטשן טעריטאָר.

אין פראטעסט ווערט געזאגט, אז די ארעסטירונגען זיינען אָרגאַנטליכע און לייטישע מעגשען, וועל כע זיינען טוט בעקאנט דער דייטשער אמבאסאדע (דער ריכטיגער סימן מיבהק...) און, אז די סאוועטישע רעגירונג טשהמט מיט'ן ארעסטירען זיי א צו גרויסע אחריות אויף זיך.

קרעסטינסקי זאל האבען געשנטפערט, אז וועגען דעם עניין ווערט געפיהרט אנ'אויספאָרשונג און אז דעם בעלייגטען פראטעסט נעמט ער נישט אין אכט.

דער דייטשער אמבאסאדאר פאן שולענבורג, וועל כער האט לעצטענס פערגעלעגט אויף קאווקאז איז שוישל צוריקגעפאהרען קיין מאסקווע.

דינטער־קוליסן פון דייטש־איטאליעניש אונטערהאנדלונגען

עסטרייך און אונגארן געגען דעם אנטי־יודישען קורס

ווען, 16 (יט"א טעל.)

אין די פאָל טישע קרייזען גיט מען איבער אין קאָנסטאַנטע פרטים, וועלכע זאָגען עדות, אַז אויף יודען־פראַגע בלעדעט אַ געגענשטאַנד פון דיפּלאָמאַטישע בעשאַנאָס לעצטען בעזוך אין בערלין מצד דער נאַצי־רעגירונג זאָל מען האָבען איהם מעוויזען, אַז נאָך דעם איינשטעלען ענגע"ע בעגעגען צווישען דייטשלאַנד און איטאַליען און דער ווייטערדיגער פערספּעקטיוו אויף מיט עסטרייך און אונגארן, איז נויטיג אויף צו פערהייזען אין אייניהייטליכען די שטעלונג צו דער יודען־פראַגע. גראַף טשיאַנאָ זאָל זיך האָבען ענטזאָגט צו בעהמען גלייך אויף זיך וועלכע עס איז פערפליכטגען אין דעם פרט און האָט ערקלערט, דאָס ער וועט זיך צו־ערשט פערשטענדיגען מיט די רעגירונגען אין ווין און בודאַפּעשט. נאָך דער ענטשפּאַנונג אין די איטאַליעניש־ענגלישע בעציהונגען, וואָס לאָזט זיך לעצטענס בעמערקען, האָבען זיך אין די איטאַליעניש־קרייזען פערשטאַרקט די פאָרבעהאַלטען געגען דיס־קרימיניירען די יודען לויט דעם דייטשען מוסטער.

די ווינער רעגירונג האָט זיך ענטשיידען אַרויס־געזאָגט געגען דעם נאַצי־פאָ־שלאָג און אויף דעם אַלבען בעגאַטיוון שטאַנדפּונקט האָט זאָך געשטעלט אויף דער אונגאַרישער אויסערן־מיניסטער.

דעם מופטי'ס אפעטיטען...

די צאהל יודען איז א"י זאל נישט איבערשטייגען דעם פראצענט־זאץ פון יאהר 1918

לאָנדאָן, (יט"א טעלעגראַפיש) דער היינ־ווער „דיילי טעלעגראַף האָט פערעפענטליכט א אינטערוויאו מיט דעם ירושלימער גרויס־מופטי חאדזש אמין על־הוסייני.

דער מופטי האָט פערנומען אַ גאַנץ מערר־מוס און חוצפה'ריגע שטעלונג, ערקלערענדיג, אַז ס'איז אַ ליה מוז אָפּגעשטעלט ווערען, די דאָזיגע פראַגע מיט לויט דער מיינונג פון דעם מופטי אזוי צוויי־פעלאָן, אַז זי דאַרף ערלעדיגט ווערען נאָך מאַר דער אויסאָרשונג פון דער קעניגליכער קאָמיסיע. קיינער פון די אַראַבער—האָט ווייטער ערקלערט דער מופטי—וועט נישט אָבגעבען קיין שום ערקלעריונגען פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע, טראָץ דעם נייע־פערעפענטליכטען געזעץ, וואָס פיהרט איין אַ צוזאָגן פון אָפּגעבען ערקלערונגען פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע.

אויף דער טראָגע פון דעם קאָרעספּאָנדענט, אויף וואָס פאַר אַ צאהל יודען אין א"י די אַראַבער־בער זיינען מכפים, האָט דער מופטי ערקלערט, אַז די אַראַבער קענען איינשטימען בלויז אויף 7–10 פּראָצ. יודען גלייך ווי דאָס איז געווען אין יאָהר 1918.

די הילפס־אקציע פאר פוילישע יודען

דורך פערגרעסערן דעם פוילישען טקספּארט קייז אמריקא

ניו־יאָרק, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

אונטערן פאָרזיץ פון דעם בעקאַנטען יודישען אַנטיסעמיט און פּלל־טוער ש. ד. לאַמפּאָרט איז דאָ אַנגעקומען אַ בעראַטונג פון אַ גרופּע יודישע פּלל־טוער, אויף וועלכער עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען אַ פראַגע, ווי אַזוי אַמצוטשטעמפּעלטען צו קומען צו הילף די פוילישע יודען.

אויף דער בעראַטונג איז בעשלאָסען געוואָרען אַנטיצען דעם פוילישען טקספּאָרט אין די פעראייניגטע שטאַטען, כדי אַזוי אַרום צו פערבעסערן די לאַגע פון אַרייה ווירטשאַפטס־צווייגען אין וועלכען עס זיינען בעשעפטיגט יודען. די פערגרעסערונג פון דעם פוילישען טקספּאָרט קיין אמריקא וועט זיין פון גרויס בעדייטונג פון דער פוילישער ווירטשאַפט אַלס גאַנצעס.

ניו־יאָרק, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

ווי עס ווערט מיטגעטיילט האָט די פעדעראַציע פון דער פוילישער יודישער אַלגעמיינער אויפגעלעגט אַ בעטראָג פון 75.000 דאָלאַר אויף דער הילפס־אַקציע פאַר די יודען אין פוילען. 50.000 דאָלאַר זיינען שוין אויפגעשטעלט געוואָרען.

קאמף—נישט מיט איבערצייגונגען

נאר מיט פרעמדע כאמפּס־מעטאדען

לאָנדאָן, 16 (ספ. טעל.)

דער פאָרזיצער פון דער אַרבעטס־פּאַרטיי האָט היינט דערקלערט, אַז דער קאַמף אין דער אַרבעטס־פּאַרטיי וועגען דעם געזעץ־פּראָיעקט מכוח'ן אָפּהיטען די עפענטליכע אָרדנונג, וועט נישט שטעלען קיין פרעמדע איבערצייגונגען. ער האָט אויפגעפאָדערט דעם פאַרלאַמענט צו קעמפען נישט מיט די איבערצייגונגען, נאָר אויסשליסליך מיט די מעטאָדען, וואָס זיינען פרעמד פאַר די טראַדיציעס פון ענגלישער טאָלעראַנץ.

ווייקעלט עקסט־רעכטס און עקסט־לינקס גרופּירונגען, וועלכע קאָנען נישט שטעהען קיין פרעמדע איבערצייגונגען. ער האָט אויפגעפאָדערט דעם פאַרלאַמענט צו קעמפען נישט מיט די איבערצייגונגען, נאָר אויסשליסליך מיט די מעטאָדען, וואָס זיינען פרעמד פאַר די טראַדיציעס פון ענגלישער טאָלעראַנץ.

דער פערשארפטער שטרייק אין דער וואַרשאווער קהלה

פוילישע ארבייטער זאגען צו אונטערשטיצונג

וואַרשאָ, 16 (טעלעפאָניש)

דער שטרייק אין דער קהלה ווערט פערשאַרפט.

היינט האָט אַ דעלעגאַציע פון פוילישע אַרבייטער אויפגעזוכט דעם פּרעזידענט פון דער קהלה, און דערקלערט, אַז זיי געמאָנען אַז די שטרייקענדע, און דער־קלערט, אַז זיי וועלען זיי אונטערשטיצען. זיי האָבען אויך אויפגעגעבען אַ אַפּעל צו אַלע אַרבייטער פון דער קהלה, אַז זיי זאָלען אויפהערן אַרבייטען אין שבת.

היינט זיינען אויך געקומען אין דער קהלה 600 קינדער פון די האַנדווערקער־שולען און דערקלערט, אַז זיי פּראָטעסטירען נעגען דער האַנדלונג דער פון דער דערקלערונג, אַז זיי זאָלען אויפהערן אַרבייטען אין שבת.

גערער רבי פאהרט קייז ארץ־ישראל

ברויז אויף איבער יום־טוב

וואַרשאָ 16 (טעלעפאָניש)

כידוע האָט דער גערער רבי מיט אַ צייט צוריק בעשלאָסען אַוועקצופאָהרען ערב פסח קיין ארץ־ישראל און דאָרט צו פערבלייבען — די ידיעה האָט אַרויסגערופען אַ גרויסן שטורעם ביי זיינע חסידים אין גאַנץ פוילען.

אין שייכות דערמיט האָט זיך פאַראַנטאָגען צוריק קיין גער.

דינסטאָג געווענדעט צום רבין אַ דעלעגאַציע מיט דער בקשה, ער זאָל רעזיגנירען פון זיין בעשלוס.

די תשובה פון גערער רב'ין איז געקומען ערשט היינט, און אין איהר האָט ער מודיע געווען, אַז ער פאָהרט קיין ארץ־ישראל אויף פסח און וועט דאָרט פערבלייבען איבער שבועות. דאַן קומט ער צוריק קיין גער.

ענגלישער זאל, אל. 1־טער מאי 2.

מיטוואך, דעם 18 נאָוועמבער — אַ גרויסער געזעגענונגס־קאָנצערט — פון כעריהם־מען אויטיסט

הלב 9 אָוונט

יוסף קאמען

צו זיין אָפּפאָהרען קיין רומעניען.

אין פּראָגראַם: דערעפנונגס־וואָרט — ה' ב. ווייראַווסקי.

געזעגענונגס־וואָרט — דיכטער משה בראָדערזאָן.

אין אָרטיסטישען טייל פון יוסף קאמען: שלום אש—נאָט פון נקמה (3־טער אַקט); י. מאַסטבוים—שיך־פּוצער; י. שידריך־טויט פון אַנ'אַרבייטסלאָזען; ד. בערגעלסאָן—דער טויבער (פּראָגמענט פון 3.אַקט); שלום עליכם—זעקס און זעכציג; מ נאָדיר—דער מערביסענער קעניג; וו. לאַראַש — דער צוג; דאַווידזאָן—קרן־היסוד־געסט (פּאַראָדיע); ווי אויך די שטאַרק־אויסגענומענע נומערן, ווי: „מיסטיפּי", „בראַוועער סאָלדאַט שווייק", „קעסעל־הייצער דזשיב" און „טריט־טריט"... א. א.

ביליעטען צום פּרעז פון 54 כו. ביז 1.50 זל. צו בעקומען אין „קולטור־ליגע", וואַכאָרניע 68, אין ליכטענשטיין־קלוב, פּיעטרינקאָווער 10 און אין די פּראָפּ. פּעראַיינען.

טאג־טעגליך

צוגעוואוינטקייט

דאָס קינדיגען דורך דייטשלאַנד די קלויזולעס פון ווערסיילער טראַקטאַט בנוגע דעם טייכען־פּרקעהר איז געווען אומגעריכט פאַר די אַלגעמיינע פּאָליטישע קרייזען אין דער וועלט און פאַר דער עפענטליכער מיינונג.

קיין אייבדרוק האָט אָבער דער נייער נאַציסטישער „פּאַטש אין גוט שבת" נישט געמאַכט.

ווי מיר ווייסען שוין, איז דער ראש המדברים — ענגלאַנד נישט בתפעל געוואָרען פון דעם נייעם טראַקטאַט־ברוך, וואָרום דאָרט וואו עס האָט זיך אָנגעהויבען צו קרישלען און צו ברעכען, איז נאָך אַ שפּאַלט קיין איבערראַשונג נישט, אָבער דאָך האַלט מען דאָרט, אַז די פאָרם פון דעם איצטיגען טראַקטאַט־ברוך איז נישט קיין געהעריגע —

ד. ה. די איצטיגע פיהרער פון דייטשלאַנד, די פעריאָדישע טראַקטאַטען־ברעכער (ריכטיגער — איינברעכער!) זענען נישט קיין דזשענטל־לייט, און עס לוינט זיך בכלל וועגען דעם נישט צו רעדען.

אויף די פראַנצויזישע עפענטליכע מיינונג איז נישט אויפגערופען פון דעם פאַקט, הגם ער ווערט בעצייכענט, אַלס אַזאַ, וואָס האָט אַ פּאָליטישע בעדייטונג, און ווי דער „לע זשוף" בעצייכענט איהם, שטעלט ער מיט זיך פאַר אַ זעץ מיט דער פּוסט אין טיש, בלויז מחמת דעם פערגעניגען, אַ זעץ צו טון...

אמת, די פראַנצויזישע רעגירונג האָט בעשלאָסען נישט אַרויסצוטרעטען מיט אַ בעזונדערע דיפּלאָמאַטישען פּראָטעסט, און זי וועט תיכף פערפיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט בעזונדערע פעראינטערעסירטע רעגירונגען, בכדי צו דערפיהרען אַ געמיינזאַמען פּראָטעסט פון די דאָזיגע מלוכות געגען בערלין, אָבער —

אין דער דאָזיגער אופן פון פּראָטעסטירען איז אויך נישט קיין איבערראַשונג, און צו דעם מין פּראָטעסטען האָט מען זיך צוגעוואוינט, ווי צו דעם „קלאַפּען אין טיש", וואָס הילכט שטענדיג אָ, ווי אונטערערדישע קלעפּ פאַר אַנ'ערד־ציטער־ניש.

די „איינברעכער" זענען פאַר דער טיר, און אויך צו דעם געוואוינט מען זיך צו...

מ.

גרויסע סקאַנדאַלען אין געשלעגען אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט

פּאַריז.

פרייטאָג באַכמיטאָג האָט דער פּאַרלאַמענט געהאַט צו בעטראַכטען די אינטערפּלאַציע פון רעכטע דעפּוטאַט בעקאַר, וועגען דעם פאַל פון „ציקליסט סאַלענגראַ". ווי בעקאַנט פיהרען די רעכטע אַ מיאוסע רכילות-קאַמפּאַניע געגען אינערן-מיניסטער סאַלענגראַ, מאַכענדיג איהם אַ פאַרוואורף, אַז ער זאָל האָבען כלומרשט בעת'ן קריג דעזערטירט פון פראַנט און דערפאַר פערמשפט געוואָרען צום טויט דורך אַ שטאַנד-געריכט. א מיליטערישע קאָמיסיע, אונטער'ן פאָרזיץ פון גענעראַל גאַמלען האָט מיט אַ וואָך צוריק פעסטגעשטעלט אז דער פאַרוואורף איז שקר יכזב, אָבער דעפּוטאַט בעקאַר האָט געהאַלטען פאַר נויטיג צו רעדען וועגען דער פראַגע פון דער טריבונע פון פאַרלאַמענט און געענטפערט האָט איהם לעאָ בלום אליין.

בעת דער דעבאַטע האָבען די ליידענשאַפטען אזוי צושפּילט זיך אין זאַל, אז עס איז געקומען צו מוראדיגע געשלעגען און סקאַנדאַלען, וואָס אזוינס איז נאָך אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט קיינמאָל נישט געווען.

נאַטירליך האָט זיך די גאַנצע דעבאַטע פערעגדיגט מיט א צוטרוי-וואָטום פאַר דער רעגירונג און מיט אַ ריין-וואַשען פון דעם אינערן-מיניסטער סאַלענגראַ.

דער דעפּ. בעקאַר הויבט אָן זיין אינטערפּעלאַציע אין אַ שטורמישער אַטמאָספערע. באַלד ווי ער הויבט אָן רעדען הערט מען זאָלוים און אויס-רופען.

דעפּ. בעקאַר חזר'ט איבער די בעקאַנטע העצע-קאַמפּאַניע פון „גרענגואר", ער רעדט וועגען די כלומרשטע עדות א. אַז. וו.

דער רעדנער ערקלערט, צווישען אַנדערען, אז עס איז פאַלש, אז געענעראַל גאַמלען האָט פרעזידירט די קאָמיסיע, אַז ער האָט דאָס געטון לויט א בעפעהל א. אַז. וו. זיין רעדע ווערט אָפטמאָל איבערגעריסען פון אַפּלאָדיסמענטען און פייפערייען פון רעכטס אָדער פון ליינקס.

אין אַ געוויסען מאָמענט בעזייזט דעפּ. בעקאַר אַז פון סאַלענגראַס אקטען מאַפּע זענען פערשוואונדען וויכטיגע מ'ליטערישע דאָקומענטען.

דאַלאַדיע הויבט זיך אויף און ערקלערט:

— אויב עס זענען פערשוואונדען דאָקומענטען, איז עס די שולד פון דער מיליטערישער מאַכט, וועלכע האָט דורכמיט געוואָלט טון אַ רעה דעם סאָציאַליסט סאַלענגראַ. סאַלענגראַ איז געמשפט געוואָרען אין זיין אַבוועזענהייט דורך א שטאַנד-געריכט אוז איז פרייגעשפּראָכען געוואָרען. איז דען נישט קלאָר, אז ער איז אומשולדיג? ווילט איהר, ח' בעקאַר, צווייסען אַנשוואַרטייל פון פראַנצויזישע אָפיציערן? וועט מען דען מיט 20 יאָהר שפּעטער קענען קומען איבערקוקען אורטיילען, אויב אַזוי וועט פערלאַנגען א רכילות קאַמפּאַניע?

די גאַנצע לינקע העלפט פון פּאַרלאַמענט שטעהט אויף און מאַכט אַ שטורמישע אָוואַציע.

אויף דער טריבונע בעוויזט זיך דער פרעמיער לעאָן בלום. פון די רעכטע בענק הערט מען די ערגסטע זלולים, שמוציגע ווערטער, אַ פייפערייי א. אַז. וו. פון לינקס ענטפערט מען. לעאָן בלום בעוויזט נישט ארויסצורעדען די ערשטע לוער-טער, ווי אין זאַל ברעכט אויס אַ געזאַלדיגער געשלעג...

אין דעם געשלעג בעטייליגען זיך סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען פון איין זייט אויף די רעכטע פון דער צווייטער. בעזונדערס צייכענט זיך אויס דער יונגער פאַשיסטישער דעפּ. טיסיע-ווינאַנקור. באַלד ווערט דער געשלעג אַנ'אַלגעמיינער אין גאַנצען זאַל. עס פליהען פעטש. מען שלאָגט זיך מיט פויסטען, מיט פערשידענע געגענשטאַנדען. דעפּו-טאַטען וואַלגערען זיך אויף דער ערד. מען טרעט מיט די פיס...

הערריאָ רייסט איבער די איצונג און פערלאָזט זיין פאָטעל. די דיגערשאַפט און אייניגע ראַדיקאַלע דעפּוטאַטען וואַרפען זיך צו די „קאָמבאַטאַנטען" און פרובען זיי פונאַנדערצעמען.

אויבען, אויף די טריבונעס, הייסט מען דעם פּובליקום פערלאָזען זייערע פלעצער.

אין זאַל גופא הויבט מען פלוצלונג אָן זינגען די „מאַרסעליעזע". די רעכטע מאַכען אַ פאַשיס-טישען גרוס. די לינקע הויבען אויף די פויסטען. ביסלעכווייז בערוהיגט מען זיך.

הערריאָ עפענט צוריק די זיצונג. ער ווענדעט זיך מיט אַנ'אַפעל צו די דעפּוטאַטען און דערמאָנט זיי, אַז די גאַנצע וועלט קוקט אויף פראַנקרייך. דער פּאַלאַמענט טאָר עס נישט פערגעסען.

לעאָן בלום, וועלכער האָט אַ בלאַסער בייגעוואָרט דעם געשלעג, בעקומט דאָס וואָרט און האַלט אַ לענגערע רעדע.

ער בעוויזט, ווי אַזוי סאַלענגראַ איז געגומען געוואָרען אין געפאַנגענשאַפט, ווי אזוי א קריגס-געריכט האָט איהם געמשפט און פרייגעשפּראָכען, בלום לייענט פאַר פערשידענע דאָקומענטען און דאָנט:

— איצט, מיט 20 יאָהר שפּעטער, ווען סאַלענגראַ איז געוואָרען מיניסטער, געהט די קאָמפּאַניע ווייטער... די קאָמפּאַניע ווערט אָנגעפיהרט דורך אַ שענדליכען בלעטעל (אַפּלאָדיסמענטען לינקס, פּראָטעסטען רעכטס).

קיאָפּ בעט אַ וואָרט.

לעאָן בלום זאָגט ווייטער, אַז די אַטאַקע געגען סאַלענגראַ איז אַנ'אַטאַקע געגען דער רעגירונג, ער ערקלערט, אז דאָס איז דער בעסטער בעווייז, אַז מיראַרף ענדערען די פרעסע - געזעצען און אָפּנעמען די מעגליכקייט צו פיהרען עהליכע רכילות קאַמפּאַניעס. אזוי קען עס ווייטער נישט דויערען.

אַלע לינקע דעפּוטאַטען מאַכען בלומען א לאַנג דויערענדע שטורמישע אָוואַציע. בלום געהט צו צו סאַלענגראַ און צוקושט זיך מיט איהם.

סאַלענגראַ אַליין נעמט אַ וואָרט.

— אַ סאָלדאַט פון די אָקופּירטע געביטען, האָב איך געקעמפט פאַר דער בעפרייונג פון מיין לאַנד, זאָגט ער. אלס פראַנצויזן האָב איך געקעמפט געגען דייטשען מיליטאַריזם, כדי צו זיכערען דעם זיג פון פראַנקרייך און דעם שלום פון פעלקער. ווען איך בין אריבער דעם 7. אָקטאָבער די ליניעס האָב איך ריזיקירט דעם לעבען. מיין לעבען וואָלט מיר אָבער נישט געווען ליב, ווען איך ערפיל נישט מיין וואָרט, וואָס איך האָב געגעבען מיין חבר, וועלכער איז געלעגען א פערזאונדעטער הינטער די טראַנשייען. אַלס געפאַנגענעם אין דייטשלאַנד בין איך ששאָלץ, וואָס איך האָב זיך ענטזאָגט צו אַרבייטען געגען מיין לאַנד און איך בין דערפאַר פערמשפט געוואָרען צו 2 יאָהר טורמע.

יאָ, איך בין אַ סאָציאַליסט, אָבער אלס סאָלדאַט האָב איך נישט געווען קיין פחדן און בין געווען פאַריואורפלאָן.

סאַלענגראַ געהט צוריק צו זיין אָרט. די לינקע מעהרהייט אַפּלאָדירט איהם שטורמיש.

בעקאַנטע פּוילישע שריפטשטעלערין געגען די ענדעקישע גיפט-מישער

ווער איז שולדיג אין די בלוטיגע אַנטי-יודישע געשעהעניש

די בעקאַנטע שריפטשטעלערין פר. וואַנדאַ יוראַשילעווסקאַ האָט אָפּגעדרוקט אין „ראַבאָטניק" אַ שאַרפען אַרטיקעל געגען די ענדעקישע פּאָגראָם-שרייבער, די אמת'ע שולדיגע אין דעם טויט פון די יודישע קרבנות, וואָס זענען געפאַלען פון די האַסען פון אַנ'ענדעקישען כוליגאַן אין לאָדז.

די אויסאָרין שרייבט:

„אָט איז דאָס געזאַמעלטע גערעטעניש פון אייער זייהען: — בר מינלס אויף די גאַסען פון לאָדז, דער אָבקלאַנג פון די שאָסען, וואָס זענען געיוגן געריכטעט געגען וועהרלאָזע, אַנ'אָבקלאַנג, וואָס וועט לאַנג נישט אויפהערען צו הילכען.

„אָט זענען די בעזוגטע געגנער — די יודישע נויט, שפּייזערס פון משפחות, די אָרימקייט פון די געסלעך. ס'ביסט זיך בלוט, ס'צודרעהט דער שרעקלי כער ווייטאָג. גוט געציילט זענען די שאָסען, דריי שאָסען אין אַ בויך פון אַ מענש, וואָס האָט זיך פערשולדיגט דערמיט, וואָס ער הייסט נישט סטאַניס-לאַוו, נישט מיעטש'סלאַו, נאָר אויף יודיש: סרול.

„גוט געציילט זענען די שאָסען אין אַ מענשענס בויך, וואָסן זיין אייניציגער חטא איז געיוען דאָס, וואָס ער הייסט נישט מיעטשיסלאַוו, נאָר יאָסעק.

„דאָרט אין צוויי צימערלעך, אין דער אָפיציעלער וואַרטען זיבען קינדערלעך. עס איז נישטאָ אויף וואָס צו וואַרטען, ווייל דער פאָטער האָט געהאַט דאָס אומגליק צו הייסען: יאָסעק.

„יענע צוויי זענען נאָך צו קליין צו ווייסען, וואָס עס בעדייט דאָס וואָרט „וואַרטען" — זיי וועלען שוין נישט הערען דעם גרילץ פון טיי אין דער געשענקטער אויס רחמנות וואוינונג. ווייל דער פאָטער האָט געהאַט דעם אומגליק צו הייסען סרול.

„אין יענע צוויי — די 19-יעהריגע, וואָס ס'איז זיי געלונגען אויסצומיידען דעם טויט, זאָלען אויך וויסען אויף דעם שפּיטאָל - בעטעל, ווי אַזוי מען צאָהלט פאַר דער שולד פון אַ נאָמען.

„אָט זענען אייערע פרוכטען. דער גיפטיגער סם פון אייערע אַרטיקלען, דער געהיימער סם פון אייערע „אָביעקטיווע" נאָטיצען, האָט אויפגעבלידט אויפן לאָדזער ברוק מיט רויט בלוט.

„אָט זענען אייערע פרוכטען: — נישט יענע יונגעל מיט'ן פנים פון אַ דעגענעראַט, וועלכער זיצט אין תפיסה האָט געטאָסען אויף די לאָדזער גאַסען צו די וועהרלאָזע דורכגעהער, צו די אָרימע לייט, וואָס אַרבייטען אויס זייער שטיקעל ברויט מיט'ן שטיקעל ציבעלע אין שווערער מיה.

„גישט ער האָט געשאָסען, נאָר איהר!

„טאָג-טעגליך לערנט איהר, ווי אזוי מען דאַרף מאָרדען, טאָג-טעגליך לערנט איהר, ווי אזוי מען דאַרף פעראַכטען דעם, וואָס טראָגט אַנ'אַנדערש קליידונגען נאָמען, טאָג-טעגליך צעהעצט איהר די ערגסטע אינסטינקטען, אין די קעמערלעך, אין די זומפּען פון לעבען זוכט איהר אויס די דרימעלדיגע מענשליכע בעסטיע, ווייזט איהם מיט'ן פינגער דעם לייכטען רויב, דעם לייכטען פרעס, דעם מקור פון בלוט, וועלכעס מען קאָן לייכט צאַפּען.

„אויף אַלץ האָט איהר איין תשובה — אין אַלץ איז שולדיג דער יוד.

„אויף אַלץ האָט איהר איין עצה — שלאָג דעם יוד.

„ביין, איהר זאָגט עס נישט קלאָר און אָפען אין אייערע אָפיציעלע אָרגאַנען, אָבער ס'רופט און עס שרייט פון יעדער שפּאַלטע פון אייערע צייטונגען, עס גיסט זיך אריבער איבערן ברעג פון יעדען אַרטיקעל, עס פאַלט, ווי אַ פערגיפטעט פייל פון צווישען די שורות פון יעדער באַטיק.

„און הויך, אָפען, אונפערשעהמט קלינגט עס פון די אונלעגאַלע פּראָקלאַמאַציעס, וועלכע מען צעוואַרפט ציוישען מענשען.

„די סם-כוואַליע פערגיסט די הערצער פון די, וועלכע האָבען שוין נישט וואָס צו פערלירען. די סם-כוואַליע זאַפּט איין אין די געסלעך, יואו ס'וואוינען מענשען, וועלכע מען קאָן פערטומלען, אָפּבאַרען און וועגדען אויפן יוגע פון פערברעכען.

„אין ברודיג וואַסער פאַנגט איהר פיש. אייגען פערדינסט, אייער קראַפט, וועלכע פערבלעגדט אייך און פערוואַנדעלט אייך אין משוגענע בעסטיעס.

„און איבער דעם אַלעם פרעדיגט איהר גרויסע ווערטער און לאָזונגען. איהר האָט דעם מאָנאָפּאָל אויף פוילישקייט און אויף פוילען — כאָטש איהר האָט געקאָנט קריכען פאַר יעדען, וואָס איז געווען פוילענס שונא.

„איהר, און נישט קיין אַנדערע, האָבען אויף אייער געוויסען אין דעם זעלבען לאָדז בלוט פון די, וועלכע האָבען אויף געקעמפט פאַר פוילען. אויף אייערע האַנד איז נאָך נישט פערטריקענט געוואָרען דאָס בלוט פון ערשטען פוילישען בירגער — נאַרוטאָוויטש. א הרפה פאַר די גרויסע נעמען, וועלכע איהר נוצט אויס, איז בלויז דאָס, וואָס איהר האָבט אַ נאָמען אין פוילען, אַז איהר האָבט אַ נאָמען אין פראַנקרייך, אַז איהר האָבט אַ נאָמען אין אַלע לענדער פון דער וועלט.

עס ווערען אריינגעטראָגען ציוויי רעזאָלוציעס אייגע פון די רעכטע, וועלכע פאָדערט צו אַנ'עהרען-גערעכט איבער סאַלענגראַ, און אַ פון די לינקע, וועלכע אָנערקענט, „די פאַלע פון די בעשולדיגונגען געגען אַ מיניסטער, פעלט די בייזוויליגע רכילות - קאַמפּאַניע, הערעט אויף די ליידענשאַפטען און פערמעהרט פראַנקרייך אין די אויגען פון דער וועלט דריקט אויס צוטרוי צו דער רעגירונג, פערגעדיג אַ געזעץ, וואָס זאָל ערלויבען ממשותדיג פערטיידיגען זיה געגען דער רכילות פון פרעסע".

דער נאַצי-קאַמף געגען תורת משה

דאָס היטלער דייטשלאַנד האָט זיך ווי בעזואוסט גענומען ערנסט אין פיהרען אַ קאַמף מיט תורה משה. עס געהט אויף אין דעם, אַז פון דעם אונטערריכט אין די שולען זאָל אויסגעמעקט ווערען אַלץ וואָס דערמאָנט נאָר צום גוטען דאָס יודישע פאָלק. פערשטעהט זיך, אַז פון היטלעריסטישען שטאַנדפּונקט איז נישט דערלאָזבאַר, אז מען זאָל מיט די קינדער אין די שולען לערנען פון איין זייט לערנען די ראַסען טעאָריע און פון דער אַנדערער זייט לערנען מיט די קינדער דעם אַלטען טעסטאַמענט אין וועלכען עס רעדט זיך וועגען יודען אלס אַ אויסגעוועהלט פאָלק.

די גלייכגעשאַלטעטע דייטשע פּרעסע האָט דעריבער לעצטענס אָנגעהויבען אַ קאַמפּאַניע געגען דעם לימוד פון דער ביבעל אין די שולען. דער „וועסטדייטשער בעאָבאַכטער" האָט אין זיין אָפּטיילונג „דער בריף קאַסטען" אַדורכגעפיהרט אַ דיסקוסיע וועגען דער דאָזיגער פראַגע בכדי — ווי די צייטונג שרייבט „אַרומצורעדען די נשמה'שע צוריסענקייט פון דעם קינד וועלכע מען לערנט אין דער שולע אז. די יודען זענען דאָס אויסגעוועהלטע פאָלק און אַנ'דערהיים לערנט מען עס, אז די מוטער דאַרף בי יודען נישט קוי'פען".

דער „וועסט דייטשער בעאָבאַכטער" ציטירט אייניגע בריף פון לעזער-עלטערן פון קינדער, וועגען דער דאָזיגער פראַגע. די טענדענץ איז אַ קלאָרע עס דאַרף בעוויזען ווערען, אַז דאָס פאָלק וויל נישט אַז מען זאָל מיט קינדער אין די שולען לערנען דעם אַלטען טעסטאַמענט. און אַזוי ווי אין דער נאַצי-מלוכה „מוז די רעגירונג טון" וואָס דאָס פאָלק „וויל", וועט מען אפשר גאָר בקרוב האָבען אַ אָפיציעלע סאַנקציאָנירונג פון „פאָלקס ווילען". פערשטעהט זיך נישט מיט אַמאָל גאָר שטופענווייז. אפשר וועט מען אָנהויבען דערמיט, אז עס זאָל דעם אַלטען טעסטאַמענט אין די שולען געשאָנקען ווערען יוגיגער אויפמערקזאַם מאַכען, אַז מען וועט מוזען בעגרעניצן דעם לימוד מיט רעליגיע אין די שולן.

צום סוף פון דער דיסקוסיע שטעלט דער „וועסטדייטשער בעאָבאַכטער" פעסט: אז אַלע עלטערן זענען פאַר דער ענדערונג פון דעם ביז-איצטיגען „אונמעגליכען צושטאַנד", אין שייכות מיט דעם לימוד פון דעם אַלטען טעסטאַמענט אין די שולען, די צייטונג פערעפענטליכט בכדי צו בעשטעטיגען דעם דאָזיגען פאַקט 4 בריף. באָר איינער פון זיי, וואָס שטאַמט זעהט אויס פון אַ דייטשקריסטליכען עוואַנגעלישען פאַסטאָר, זאָגט מיט פער שידענע דרעהענישען זיך אָנצונעהמען משה רבינו'ס תורה, וואָס זיינע עשרת הדברות רופען „ווערן אין דער גשמ'ז פון דייטשען קינד אַזאַ „צוריקעבקייט".

דער „דייטשער קריסט" אַרגומענטירט אויף פאָלגענדען אופן: משה ווערט אין אַ געוויסער היגזיכט פערוואַנדעלט אין היטלערס אַ פאָרגעגנער. ער האָט פערעפענטליכט די „אייביגע לעבענס געזעצען פון די פעלקער", וועלכע זענען שפּעטער פון די יודען פערראַטען און פערגעסען געוואָרען — בעזונדערס בעת דער ווימאַרער רעפּובליק, ביז עס איז געקומען אַדאָלף היטלער און האָט זיי ווידער צוריקגעגעבען זייער גלאַנץ. דעם דאָזיגען פאַסטאָר, וואָס זויל, ווי עס זעהט אויס כאָטש אויסערליך נאָך, „ראַטעווען" דעם אַלטען טעסטאַמענט, האָבען געענטפערט נישט ווייניגער ווי דריי עלטערן, וואָס זאָגען זיך אויס פאַר אַ ראַדיקאַלע, אָפענע און פולשטענדיגע אָפּוואַרפונג פון אַלטען טעסטאַמענט".

דער ערשטער בריף איז בעטיטעלט: „אַוועק מיט דער פערהערליכונג פון יודען". דער בריף שרייבט ערקלערט צווישען אַנדערע: „עס איז צו נקלאָגען אוז טיף צו בעדויערן, אז מען פלעגט די אָרימע קינדער נאָך איצט — נאָך דער גאַנצער אויפקלערונג איבער אַבער נישט געווען ליב, ווען איך ערפיל נישט מיין וואָרט, וואָס אין האָב געגעבען מיין חבר, וועלכער איז געלעגען א פערזאונדעטער הינטער די טראַנשייען. אַלס געפאַנגענעם אין דייטשלאַנד בין איך ששאָלץ, וואָס איך האָב זיך ענטזאָגט צו אַרבייטען געגען מיין לאַנד און איך בין דערפאַר פערמשפט געוואָרען צו 2 יאָהר טורמע.

יאָ, איך בין אַ סאָציאַליסט, אָבער אלס סאָלדאַט האָב איך נישט געווען קיין פחדן און בין געווען פאַריואורפלאָן.

סאַלענגראַ געהט צוריק צו זיין אָרט. די לינקע מעהרהייט אַפּלאָדירט איהם שטורמיש.

בעקאַנטע פּוילישע שריפטשטעלערין געגען די ענדעקישע גיפט-מישער

ווער איז שולדיג אין די בלוטיגע אַנטי-יודישע געשעהעניש

זיי ריבען אַראָפּ אויפ'ן פּאַפּיר פון אייערע פערטעדערס.

„איהר קליידט זיך אָן אין אַ טאָגע פון גרייט, איהר זאָגט ליגענס וועגען זיך זעלבע איהר שרייבט וועגען אייערע טוגענדען, מיט פערטויבען דעם אָנדענק פון אייערע געמיינטע איהר שפּיאָנירט, מסר'ט, פערמיאוסט אַלץ, וואָס זיך בישט ציהען אויף אייער פאַסעק, וואָס צו האָבען אַנ'אייגענעם געדאַנק.

„הענדלער מיט אידען, גנבים פון הון פערלויימדער און פערברעכער, זאַמעלט אייערע טען!

„איהר קאָנט נישט לייקענען, אַז דער, וועלכן מען וועט משפט'ן פאַר'ן טויט פון צוויי מענשען אין פאַר יוואונדען אַנדערע ציוויי, איז געווען א בל'דער, א פינסטערער, אַפּגעבאַרטער פלי-איין אייערע הענד. איהר האָט איהם אריינגעשטעלט דאָס געוועהר אין דער האַנד. איהר האָט אָנגעזעהן דעם ציל לי' זייבע קוילען, איהר האָט אויפערעכענט אין אייערע רייהען, איז ג'י ריי פון פערברעכער.

„ד' דערהרגעטע פון פשיטיק, די ברענע הייזער אין מינסק, דאָס זענען די טיטולען צו אייערע רוהם, איהר פרויען - מערדער קינדער - מערדער פערסמ'ער פון פוילען.

„אָבער פוילען עקזיסטירט דאָך — טראָץ אייערע — און זי איז נישט דער בעהאַלטענער שאָס היטלערן פליט, זי איז נישט דער אייזערנער דרעק וואָס לעכערט דעם שאַרבען פון דער מינקאָוסקי זי איז נישט די מיאוסקייט, וואָס איהר ווילט איהר מאַכען.

„איהר האָט מורא פאַר'ן קומענדען פוילען און דאָס צווינגט אייך צו טומלען און סמ'ען, דאָס צווינגט אייך אַריינצולעגען אַנגעלאָדענע רעוואָלווערען אין די הענד פון אָפּגעגאַרטע יונגלעך מיט'ן געבראַוז פון אויסגעהאַקטע שויבען ווילט איהר פערטויבען די מורא, וואָס בעהמט אייך אויך מיט'ן קליגג פון שאָסען ווילט איהר פערשוועכען דעם פהד.

„אָבער יעדער שאָס און יעדע וואונד דערגעטערן בלויז דעם טאָג, ווען דער פוילישער פולק אין דער פוילישער אַרבייטער וועלען אויסגעגאָסען אויף אייך דעם אורטייל פון פערניכטונג".

דער נאַצי-קאַמף געגען תורת משה

אויפשר יונדען — מיט דער דאָזיגען אונזין. עס וואָלט געווען גאַנץ ריכטיג, ווען דער אַלטער טעסטאַמענט מיט זיין פערהערליכונג פון די יודען וואָלט תיכף פערשווינדען פון די לימודים אין דער שולע. מיין טונד האָב איך שוין מיט א לאַנגער צייט אויך פערוועהרט אויסצוזעגן צו זיי אויף די לעקציעס אויף וועלכע מען לערנט די יודען אין דער צייט פון אַלטען טעסטאַמענט..."

א צווייטער בריף איז נאָך מוזער ראַדיקאַל. ער וויל איבערהויפּט די ביבעל, אַלזאָ אייך דעם נייעם טעסטאַמענט אַריינוואַרפען פון דער שולע.

„ווי וואָלט געווען, ווען מען וואָלט געלעזען אַנשטאָט נאָך דער ביבעל, נאָך דעם נייעם לייען בוך, אין וועלכען עס איז באמת פערהאַן גענוג וואָס טון נאָט און זיין שאַפונג? אין די ביבעל נעמען זיך פאַרן סיינו צופיל פון דעם שווער פערציילען כיאַטערישל. עס איז שוין די העכסטע צייט, אז אייך דאָ זאָל קומען תיכף אַ ענדערונג".

דער דריטער בריף ווערט אָנגעשטעלט אַלס א פאַר דערונג פון דייטש פיהלשטרע עלטערען" אין זיין שפּראַך אין א בולט'ער בעוויז ווי וויט די אַנטרעלינגענס אַקציע פון די נאַציס גרייכט שוין:

„די פאָדערונג פון אַלע ווירקליך דייטש פיהלענדע עלטערען מוז זיין א דייטשע שולע אָהן רעליגיע זיין צוגאָב. מען בעקומט נישט דעם גלויבען אין גאָט, ווען מען בעזייטיגט פון די שולען דעם אַלטען טעסטאַמענט, די דאָזיגע זאַמלונג פון יודישע שריפטען און אויך די טעאָלאָגען. מיר דינען דער מיט נאָר חסד געראַנט פון „פאָלקס" געמיינשאַפט, ווייל אַזוי אַרום ווערט שוין אין די יוגענטליכע יאָהרען פון די קינדער צוטענומע: דעם באַדען פאַר חלשי יעזען האַס און רעליגיעזע העצע".

עס איז נישט שווער פאַראויסצוזעהען מיט וואָס עס וועט זיך ענדיגען די אָנגעטריבענע פאַמפּאַניע פון „פאָלקס ווילען" געגען דעם אַלטען טעסטאַמענט.

פרייטאג און שבת אין ווילנע

אין ווילנער „טאג" לייקענען סיר:

האט שלאגען דאנערשטאג אין אנגיווערזיטעט ירדישע סטודענטן איז פאר די ענדעשקעס ווייסט אויס מעוגען ווייניג אין פרייטאג האבען זיי זיך ארויס־געלאזט אויף די ווילנער נאסען.

אנגעהויבען האט זיך דאך ארום 11 א זייגער פריה פאחן אויזווערזיטעטבוין אויף יאגגאם. עס האבען זיך דארטען פערזאמעלט שטליכע הונדערט נוג דעקישע סטודענטען און געוואלט אריין אין הויף פון אויזווערזיטעט כדי אפצוהאלטען דאקטען א מיטינג. די טויערן זענען אבער געווען פערמאכט. האבען זיי געפרוווט רייסען דעם אריינגאנג מיט אויר. דערוויל איז אבער אנגעקומען פאליציי און די סטודענטען פונאנדערגעלאפען.

דעמאנירט דעם „קוריער פאדשעכני".

א גרעסערע גרופע פון א מאן הונדערט איז דאן אדרעס אויף בענעדיקטינער צו דער רעדאקציע פון דער נייער פוילישע צייטונג „קוריער פאדשעכני". א טייל פון דער גרופע איז אריין אינווייניג און זיך פערשטעלט אויפ'ן רעדאקטאר: בעקומענדיג א תשובה, אז דער רעדאקטאר איז נישט, האבען 2 אויפגעגעבן סון די חברטען פון טעלעפאן און די אויפגעגעבענע האבען מיט שטעקענס געגלאכען ברעכען אלץ וואס האט זיך געפונען אין לאקאל פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע. זיי האבען צעבראכען די עלעקטרישע לעמפלעך אויסגעהאלט 52 שויבען צעבראכען שטודענטן, טינטערס, א שרייב־מאשין האבען זיי עטליכע מאל א קלאפ געטען אין וואנד און נאכדעם ארויס־געוואלט דורכן פענסטער אויף דער גאס. די ענדע סעס האבען אויך ארויסגעכאפט א ישקע פון אויזווען און דערמיט געמאכיעוועט

אפטעפערטיגט דעם באגראם אין „קוריער פאדשעכני" זענען די ענדעשקעס אויפגעשטאנען.

א מאניפעסטאציע מיט — האגען שיבען.

ארום 2 פייטאג האבען די ענדעשקעס אויסגעגעבן דעם א מיטינג אין הויף פון אקאדעמישען הויף און נאכדעם האט זיך פארמירט א מאניפעסטאציע פון עטליכע הונדערט מאן איבער די גאסען קליין־פאר הוליאנסקע, פויזנער, לחדוויסארער צום אויזווערזיטעט. אויפן וועג האבען זיי געדראהט די שויבען יחדשע קראכען אויף די גלעזערנע הויפלאמפע פון „גאווארשטשי".

דער מיטינג אין אויזווערזיטעט.

געקומען צום אויזווערזיטעט זענען די ענדעשקעס ארויף אויפן הויף. וואו ווי האבען אפגעהאלטען א מיטינג, אויף וועלכען ס'איז אנגענומען טשווערן א רעזאלוציע ווענען די לעצטע געשעהענישען. צווישען אנהערען ענטהאלט די רעזאלוציע אזעלכע פארברוכען פון דער אויסגעגעבן דעם פון פאריצער פון דער שנדרעשען אומרוהיגע צייט אין נישט גיכסטיג אויף אזעלבע פ.ר.זאמלונגען.

אין ווילנער „טאג" איז אויך געשריבן אז אין אנדערע העכערע פאליציי־אפיציערן, מען האט געהערט ווענען לעצטע געשעהענישען. וואס מען הערט אין דער אפטיקרקראם, בשכנות פון „ווילנער טאג". אין „ווילנער טאג" גופא האט דער טלעווער טעהאט אחריים ביי 32 שויבען).

דעם פערוואונדערטען שווייליך מיט צוויי טיפע וואונדען אין קאפ, מיט פערבלוטונג צושפאלטענע ליפען האט מען אויף א דראישקע אפגעפיהרט אין דער „גיבער הילף", וואו מען האט איהם פערבאנדאזירט די וואונדען.

פון 3טען צירקעל איז נישקומען א פאליציאנט מאכען דעם פראטאקאל. דער פאליציאנט האט זיך געפונען אויפן באלעבאס „טא יא נאספאדאזש" — האט זיך אפשרופען ה' שווייליך מיטן פארבאנדער זשירטען קאפ. מען האט אלץ פערשריבען: דעם סארט קלעפ און די צאהל אויסגעהאקטע שויבען.

דער פאליציאנט האט מיטגענומען מיט זיך די פאקטישע בעוויזען — ברוק־שטיינער.

חדר אנפאל אין דער רעדאקציע פון „ווילנער טאג" און בכלל די נישטהענישען פון פרייטאג האבען נתמאכט א רושם אין שטאט און זענען שטארק קאמענטירט געווארען. די קאמענטארען מוז שוין דער לעזער אליין זיך אנשטויסען.

אין אוועגד האט זיך דער פערוואונדערטער אחריים אויסגעזיין מיט נוטען, א נישט וועלען זיי נשבען קלעפ.

אין אוועגד זענען אנגעקומען גערוואכטן בעזונדערע פאלען פון שלאגען יודען אין פערשידענע פונקטען פון שטאט. אז למשל, האט מען אויף ברייטער גאס מעשלאגען צוויי אנגעשטעלטע פון טראכטענטערהנס פוטערקראם. איינעם — גאר שטארק.

אין אוועגד האבען זיך שוין ארומגעזאמלט ביי דער שטאט געדיכטע פאליציי־פאטרולען. ס'זענען אויך געשטאנען פאטרולען ביי די קאפעען.

ביים אריינגאנג אין יחדישען סטודענטען־פעי־אין אויף זאוואלטער אין פרייטאג דעם גאנצען טאג געשטאנען א פאליציי־וואך.

אין וויעוואדשאפט

נשכטען דעם גאנצען טאג זענען אין שטאט אי־רומגעגאנגען פערשטארקטע פאליציי־פאטרולען, וועלכע האבען אין עהנעיר נישט מעלאזען זיך קליי־שען אין גרופען, מען האט אפילו יישט עלי־ביט גיין צוזאמען שטליכע מענשען אויפן טראטואר.

ביי טאג איז אין דער וויעוואדשאפט פארגעקו־מען א קאנפערענץ מיט דער בעטיליגונג פון פאליציי־קאמענדאנטן. די אנפיהרער פון אלע ווילנער פאליציי־ציירקלען אין אנדערע העכערע פאליציי־אפיציר־ען.

מען האט געהערט ווענען לעצטע געשעהענ־שען און די מיטלען. וואס מען דארף אונעהמען, אז אזעלכע געשעהענישען זאלען זיך נישט איבער'חזר'ן.

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז די פאליציי זאל זיך געפיטען אין שארפער גרייטקייט. מען טאר נישט דערלאזען צו קיין שום א נציר־עגטען אויף דער גאס. פאר אלע לאקאלען, וואו די ענדעקעס קוקען אנפאר לען — אוועקשטעלען פאליציי־וואכטן.

ארעסטען און שטראפען

אין שייכות מיט די יישעהענישען האט די פאליציי ארעסטירט עטליכע צעהנדליג סטודענטען. 20 וועגען צוגעצויגען צו געריכטליכער הערענטוואר־ליכקייט.

ווי חדר סטאראסטע האט אויפגעגעבען דער דעלעגאציע פון סוחרים־פערבאנד, איז איין סטו־דענט אפגעשיקט געווארען אין לוקישקעס.

* * *

דער רעקטאר פון ווילנער אויזווערזיטעט פראפ. יאקאוויצקי האט אפגעשטעלט אין זייערע רעכט 5 סטודענטען אין פערפיהרט געגען זיי א דיסציפלי־נארע אויספארשונג.

דער אנפאל אויפ'ן „ווילנער טאג"

פערפיגעהענדיג די רעדאקציע פון „ווילנער טאג", האט א טייל עטרעהעם מיט נעשריען „פרעטש ז' דשידאמי" אנגעהויבען באמבארדירען מיט שטיי־נער די פענסטער פון „ווילנער טאג". די שטיינער האט מען געווארפען מיט אזא אימפעט, אז איין שטיין, וואס האט געטראפען אין אויזען אנטקעגען פענסטער (דורכהאקענדיג צוויי שויבען) האט ארויס־געריסען א שטיק קאבל

א צווייטער גרופע האט זיך אריינגעריסען אינע־ווייניג און נישט אויסרייד־נדיג קיין איין וואָרט — זיך א וואָרף געטען מיט שטעקענער אויפן באלע־באס פון דער דרוקערי ד' שווייליך, וואס האט זיך גראד געפונען אין דער אדמיניסטראציע. אין קליי־נעם צימער האט זיך אריינגעוואלעט א מחנה פון א מאן צשהן און אין דער געגנשאפט האט יעדער זיך מיט אלע כחות געשטופט צום קרבן, פרי מסיים צו זיין די חיה'שע מצווה פון שלאגען און פייניגען א שחצלאזען מענשען.

ווען דער צע'ממית'טער זיר איז שוין געלעגען אויף דער ערד און בלוט האט זיך פון איהם גער־גאסען שטראמענווייז. האבען אונזערע צוקוקבטיגע אינטעלינענטן און פער ארגער אפגעריסען דעם טער לשפאן און אורעק ווייטער, שטאלץ מיט דער אפגע־ביהלט עהנער. ער איז אויעק צום ד"ר זאלקינדסאן, וואס האט איהם נאך אמאל באנדאזשירט. ווען ה' שווייליך האט איהם געוואלט בעצאהלען פארן וויזיט, האט ד"ר זאלקינדסאן קיין געלד נישט גענומען.

אינטערווענצען ביים רעקטאר און ביי דער מאכט

דאנערשטאג אוועגד איז באגעגעקומען א זיצונג פון הויז קהלה־פערוואלטונג. צווישען אנדערן האט מען גערעדט ווענען די לעצטע געשעהענישען. אין אויזווערזיטעט אזן ס'איז בעשלאסען געווארען ווער גען הזמן צו אינטערווענירען ביים רעקטאר פראפ. שקאוויצקי.

פרייטאג האט א דעלעגאציע פון דער קהלה־פער־וואלטונג, דער פארזיצער אינזש. פאהנעם און דער וויצע־פארזיצער ד. קאפלאן־קאפלאנסקי, בעזוכט דעם פראפ. יאקאוויצקי.

חדר רעקטאר האט דער דעלעגאציע דערקלערט, אז איצטער א ז דער אויזווערזיטעט פערמאכט און די פעשעהענישען זענען שוין נישט אין זיין מאכט. ער האט זיינם וועט עס די כוליגאנעס נישט ארר־בער אומפעשטראפט. איהם זענען באוואוסט די אייג־צעלהייטען וועגען אלס געשעהענישען און ער וויים, ווער ס'איזען אומעטום די שולדיגע.

נאכדעם האט דער פאפיגער רוביגשטיין בעזוכט דעם וואיעוואדע און מיט איהם ארומגערעדט דיי לאגע.

דער וואיעוואדע האט דעם דאפיגער פערזי־בערט מיט חדר גאנצער קאטעגאריש קייט, אז ס'זע־נען אנגענומען פעווארען אלע מיטלען צו זיכערען רוה און ארדענונג און אז מעהר נישט זיך עפעס עהנליכעס נישט איבער'הא'ן. אלע שילדיגע אין די לעצטע געשעהענישען יועלען שטרענג בעשטראפט ווערען.

דאס זעלבע האט אויך געבעטען דערקלערט דער שטאטישער סטאראסטע א חלוגאציע פון ווילנער סוחרים־פערבאנד (די ה'ה אינזש. א. קאווענאקי און ד. קאפלאן־קאפלאנסקי). דער סטאראסטע האט דער דעלעגאציע דערקלערט, אז ס'זענען אנגענומע געווארען אלע מיטלען, כדי ארדענונג און זיכערהייט אין שטאט זאל נישט געשטערט ווערען.

* * *

אין שייכות מיט די געשעהענישען האט די מאכט מערווערט די ענדעקישע פערזאמלונגען זונטאג אין אסטראוויעץ און אין מיישאגאל, און א פערזאמלונג פון פ.פ.ס. אין נירזוויליקע. אין אפזאג וועלט גע־זאגט, אז די אויזטיגע אומרוהיגע צייט איז נישט גענסטיג אויף אזעלבע פ.ר.זאמלונגען.

הויך־קאמיסאר סער נייל מאלקאלם

גרייט צו אנ'אינטערנאציאנאלע קאנווענץ וועגען פליטים־פראגען

אינטערוויאו מיט דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור

לאנדאן (יט"א) דער פעלקער־בונד־קאמיסאר פאר די ענינים פון די דייטשע פליטים סער נייל מאל קאלם האט אין אנ'אינטערוויאו מיט דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור ערקלערט, אז ער מאכט איצט פארבעריטונגען, כדי צוגווייזונגען אנ'אויטער נאציאנאלע קאנפערענץ מיטן צוועק צו שליסען א קאנווענץ בנוגע די ווירטשאפטליכע און סאציאלע בעדינגונגען פון די פליטים פון דייטשלאנד. די נייע מאנווענץ וועט ערגענצען דעם פראבלעם ארישען אפ־מאך, וואס איז געשלאסען געווארען אויף דער צווי־שען רעגירונגס־קאנפערענץ אין זשענעווע דעם לעצ־טען יולי און האט רעזולטירט דעם יודיישען מצב פון די פליטים פון דייטשלאנד. וועלכע האבען פער־לוירען זייער בערגערשאפט.

די פעראייניגטע שטאטען, וועלכע זענען געווען פערטרעטען אויף דער יולי־קאנפערענץ דורך אנ־אפיציעלען אבזערוואטאר. וועלען צו דער נייגע־ן פלאנטער קאנפערענץ אויך איינגעלאדען ווערען. דער הויך־קאמיסאר איז איצט בעזונדערס אקטיוו ביים ראטיפיציירען דעם יולי־אפמאך דורך פערשידענע מלוכות. ביז א־צט איז דער אפמאך ראטיפיצירט גוד וויארען דורך ירדיש־ן בו־טאניען, פראנקרייך, בעל־גיען, דענעמארק און גארוועגען. אין אנהויב דער צעמבער וועט סער נייל מאלקאלם אפפאהרען פון לאנדאן אויף א קורצע רייזע. כדי צו קאנפערירען מיט איינינע רעגירונגען וועגען ראטיפיצירען דעם יולי־אפמאך און וועגען זייער אנטייל אין דער גע־פלאנטער קאנפערענץ.

די נייע קאנווענץ זאל טראגען א מעהר פערמאר נענטען סאראקטער און וועט זיך בעציהען אויף דער סאציאלער און ווירטשאפטליכער לאגע פון די פלי־טים אין די ראהמען פון דער פעלקער־בונד־טע־טיקייט.

דער יולי־אפמאך זעהט פאר דאס ארויסגעבען דורך די רעגירונגען אידענטיטעט־טערטיפיקאטען פאר דייטשע פליטים, וועלכע האבען פערלוירען זייער ביהנערשאפט און בעזיצען דערייבער נישט קיין פע־סער. די דאזיגע סערטיפ קאטען זאלען זיין גלייכווע־טיג מיט פעסער. לויט דעם אפמאך פערפליכטען זיך די רעגירונגס־סיגנאטאריען נישט דעפארטירען די בעזיצער פון אזעלכע סערטיפיקאטען, סיידען דאס וועט געשעהען צוליב טעמים פון נאציאנאלער זיכער־הייט און אפענטליכער ארדענונג. יעדענפאלס קונען די פליטים נישט דעפארטירט ווערען קיין דייטש־לאנד. די פליטים וועלען פון יודישען שטאנדפונקט גלייכגעשטעלט ווערען מיט אויסלענדער, וועלכע בע־זיצען ביהנערשאפט. די גענעלאנטע קאנווענץ אויך ערמעגלכען די פליטים צו בענקומען ארבייטס־רעכט און זייערע איינטאגע וואוין־ערטער. הויכטצ־טאג ערטיילען נישט די מעהרהייט אריפאפאישע לענ־דער, וואו עס האבען געפונען א מקום מקלט די פליטים פון דייטשלאנד סיין רעכט אויף ארבייט און דערייבער קונען זיי זיך נישט ווירטשאפטליך סטאר־בילזירען. די פראנצויזישע רעגירונג האט קורץ נאכן ראטיפיצירען דעם יולי־אפמאך געמאלדען, אז די פלי־טים פון דייטשלאנד ווערען אנערקענט וואוין־רעכט און בעשעפטיגונגס־רעכט. אנדערע מלוכות האבען נאך דערווייל נישט גאנצליך דעם דאזיגען ביישפיל־ן נאכגעטען בעהאנדעלט אבער זעהר גרוזאמטיג די פליטים און דער הויך־קאמיסאר האפט, אז אויך די איבעריגע לענדער וועלען מאכען הנחות פאר די פליטים.

אין דעם אלגעמיינעם מצב פון דעם פליטים־פראבלעם — האט וויטער ערקלערט סער נייל מאל קאלם — זענען אין משך פון די לעצטע צוויי חדשים אריינגעטרעטען פערהעלטנישמעסיג גאנץ קליינע עגדערונגען. אין זיין בעריכט פון 1. סעפטעמ־בער פאר דער פעלקערבונד־ראט האט הויך־קאמיסאר אפגעשאצט די צאהל דייטשע פלי־טים זייט דעם איבערנעהמען די מאכט דורך היטלערן אין יאהר 1933 אויף 115,000. פון וועלכע 25,000 האבען נאך נישט געפונען קיין שטענדיגן וואוין־ארט. 15,000 פליטים זענען נאך אין אזא זשווערער לאגע, אז זיי מיינען אנקומען צו דער הילף פון הויך־קאמיסאריאט און פון די פריוואטע ארגאנ־איזאציעס. אין האב אין דעם איצטיגען מאמענט נישט קיין גרונד צו ענדערן די דאזיגע ציפערען — דאס ערקלערט מער נייל מאלקאלם.

דער הויך־קאמיסאר ייעט זיך דירעקט נישט בעד טייליגען אין תור הילפס־ארבייט אדער קאלאניזי־רען פון די פליטים, ווייל זייערע קאמפעטענצען, וועל־כע זענען פארחמוליגט דורך דעם פעלקער־בונד, ערלוי־בען אהם בלייבן צו שרמוטיגען די איניציאטיוו מצד די פריוואטע ארגאניזאציעס, שטיצענדיג זייער ארב־בייט דורך פערהאנדלונגען; מיט די רעגירונגען פון די לענדער, וואו די פליטים געפינען זיך איצט און פון די איינוואנדערונגס לענדער.

דער הויך קאמיסאר שטעהט אין קאנטאקט מיט די יודישע אהגאניזאציעס וואס זענען מקשר אויפן געפיט פון פליטים־הילף. דורך דעם פערפונדונגס־קאמיטעט, בראש פון וועלכען זיצט שטעהט סער הגר־בערט סאמועל. דער פארזיצער פון ראש פארן דיר־טשען יודענטום: דער דאזיגער קאמיטעט זאל איצט פערברייטערט ווערען דורך דעם ארייגטריט פון פאר־שטעהער פון די פליטים־ארגאניזאציעס. דער הויך־קאמיסאר בעגנטשעגט זיך מיט אפסערווירען די אר־בייט פון די פר וואס־ארגאניזאציעס אין הסכם מיט די קאמפעטענצען פון זיי: אמת קען דער הויך־קאמ־יסאר נישט ארויסטרעטען מיט קיין אויניציאטיוו בסוגיא קאלאניזאציע אדער איבערזידלונגס־פראג־ען. כלומר די פעראינטערעסירטע רעגירונגען האבען נישט געגעבען זייער הסכמה. דער הויך־קאמ־יסאר קען אונטערנעהמען אנ'אקציע אין דער ריכטונג, בלויז אויפן סמך פון א ווענדונג פון א פריוואט־אהגאניזאציע.

דער ערשטער שריט, וועלכען דער פעלקערבונד האט געמאכט סנומ דעם דייטשען פליטים־פראבלעם, איז בעשטאנען אין שאפען אנ'אינטאנאמען הויך־קאמיסאריאט פאר פליטים פון דייטשלאנד, וואס איז טעטיג אונטער דיי אויספיציען פון פעלקער־בונד. נאך דער רעזיגנאציע פון דזשעמס מאקדאנאלד אין יאהר 1936 האט דער פעלקערבונד־ראט, האנדלענדיג אין הספם מיט חדם מערכט פון דער עקספערטען־קאמיסיע אין יאנואר, בעשלאסען א צייטווילינען הויך־קאמיסאר. ביים איבערנעהמען ד' פליכטען אין בעצוג צו די דייטשע פליטים איז אויסגעקלערט גע־וואָרען, אז די טעטיגקייט פון פעלקערבונד בעגרע־ניצט זיך צו די פריזאנען, וועלכע האבען פערלאזען דייטשלאנד און דער חויר־קאמיסאר וועט זיך ווידר־מען דער פאליטישער זייט פון דעם פליטים־שוץ. ער איז אבער בעפולמעכטיגט צו שטעהען אין קאנטאקט מיט די פריוואטע ארגאניזאציעס, וועלכע פיהרען א הילפס־אקציע.

אויף דער אקטאבער־בעסיע האט דער פעלקער־בונד פערלענגערט די אמטירונגס־צייט פון דעם הויך קאמיסאר ביז סוף 1936. דער איינטיגער הויך־קאמי־סאר האנדעלט אין אויפטראג פון פעלקערבונד און איז דירעקט פערענטוואָרטליך פאר דעם פארזיצער פון פעלקערבונד־ראט.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
מעקסועלע פערשטענגען פון פסיכא - אנאליז
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוועגד.
שבת און חגאות פון 9—12.

האנדווערקערס און האנדעל

אויף דער וואך

קאאפעראציע און האנדווערק

די ארבייטס-קאאפעראטיוון זייסען נישט בלוט פון די פינאנסיעל-ווירטשאפטליכע שווערקייטן, נישט פון די אינערליכע סתירות און נישט פון די נסיונות, מיט וועלכע מיר טרעפן זיך אין די פראדוציר-קאאפעראטיוון.

די זארג וועגן אומזאץ-קאפיטאל ליגט אויף די פירמעס און אינסטיטוציעס, פאר וועלכע זיי ארבייטן. זיי פיהרן נישט קיין שום האנדעלס-טעטיגקייט. עס דראהט זיי נישט קיין שום סוחרישע ריזיקע. זיי יאגן זיך נישט נאך האנדעלס-רווחים. אנ'ארבייטס-קאאפעראטיוו האט נישט קיין שום אנדערע ציל, ווי יענע, וואס זיינע גרינדער האבן געהאט ביים שאפן איהם.

דער קאאפעראטיוו שטעלט זיך נישט קיין אויפגאבעס, וואס שטייגען איבער זיינע כוחות. ער נעמט זיך אונטער צו טון בלויז דאס, וואס ליגט אין די ראמען פון זיינע מעגליכקייטן, דהיינו: אויסצופיהרן געמיינזאם ארבייטן אין דעם פאך פון די מיטגלידער. אויב דער קאאפעראטיוו איז גוט ארגניזירט — קאן ער שטענדיג אויספיהרן די בעשטעלטע ארבייט און פולשטענדיג צופרידענשטעלען דעם ארבייטסגעבער.

אין א רייה לענדער זענען בעקאנט פאלען, ווען פראדוציר-קאאפעראטיוון, וואס האבען זיך נישט געקאנט קיין עצה געבען מיט די שווערקייטען, האבען זיך געשטעלט אין פערבינדונג אדער מיט קאב סים-קאאפעראטיוון, אדער מיט אנדערע געזעלשאפטליכע אפנעהמער פון זייער ארבייט, וואס ענגער דער קאנטאקט מיט די דאזיגע אינסטיטוציעס איז געווארען, אלץ מעהר האבען זיך די קאאפעראטיוון פערוואנדעלט אין ארבייטס-קאאפעראטיוון, וואס פיהרען אויס בעשטעלונגען בלויז פאר די אינסטיטוציעס.

אין איניגע פאלען האבען די קאאפעראטיוון איבערגענומען זייערע ווארשטאטען זייערע גייע ארבייטס-געבער, די אינסטיטוציעס.

אין אנדערע פאלען זענען די ווארשטאטען און ארבייטס-מכשירים געבליבען אייגענטום פון קאאפעראטיוו.

אין איניגע פאלען האט די צוזאמענארבייט אנגענומען די פאסיגסטע פארם פון געמישטע געזעלשאפטליכע אונטערנעהמונגען.

די אונטערשטע שורה איז פאלגענדע: ביים פיהרען אנ'ארבייטס-קאאפעראטיוו דארף מען זיין אפגעהיט, אז ער זאל נישט אוועקגעהען אויפן יוגע פון פראדוציר-קאאפעראציע; ביים פיהרען א פראדוציר-קאאפעראטיוו דארף מען זיך בעמיהען ווייטער מעגליך צו פערוואנדלען איהם אין א ארבייטס-קאאפעראטיוו.

לויט דער אנגענומענער מיינונג שטיצען זיך די אנהענגער פון ארבייטס-קאאפעראציע אויף אנ'אידעאישען פ'אגראם, פון וועלכען מיר האבען קיין מאל נישט געהאלטען און האלטען היינט אויך נישט.

ס'איז קלאר, אז מיר זענען קיינמאל נישט געווען אין זענען אויך איצטער נישט קיין אנהענגער פון נאאיווע מיינונגען.

מיר האלטען נישט, אז די ארבייטס-קאאפעראציע קאן בעשאפען בסים, זי איז, ליט אונזער מיינונג, און די היינטיגע ווירטשאפטליכע בעדינגונגען דער פאסיגסטער סיסטעם פון ארגאניזירען, פערוואלטען און אנפיהרען מיט ארבייטען, וועלכע ווערען געפיהרט אויף געזעלשאפטליכע אדער ע-פענטליכע מיטלען.

אויסערדעם איז די ארבייטס-קאאפעראציע אנ'אימבעדינגט נויטיגער תנאי פאר א ממשותדיגען איבערבוי פון דער היינטיגער פריוואט-קאפיטאליסטישער ארדנונג. די קומענדיגע ארדנונג, וואס איהרע עלעמענטען ענטשטייען שוין אין איצטער, וועט זיך בלויז אין דער ייכטונג פון א פלאן-ווירטשאפט, וואס וועט ארגאניזירט און געפיהרט ווערען דורך געזעלשאפטליכע און עפענטליכע אפנעהמער לטובת דעם אלגעמיינעם וואוילשטאנד. יעדער פארטשריט אויף דעם וועג וועט צווינגען צו בענוצען זיך אלץ אין א גרעסערער מאס מיט דער ארבייטס-קאאפעראציע, די נעגאטיווע דערפאהרונג פון ראטעגפערבאנד און פון אנדערע לענדער, וועלכע האבען געפרובט גיין מיט דעם וועג פון נישט-פריוואט-קאפיטאליסטישער איניציאטיו, ווייט, אז אין געגענפאל וועט אונפערמיידלעך דראהען די פלאג פון ביוראקראטישען איבערוואוקס מיט אלע זייגע שעדליכע פאלגען.

דעם סיסטעם פון ארבייטס-קאאפעראציע קאן מען נישט איינפיהרען גלייך אין א גרויסען מאס-שטאב.

ער פאדערט אנ'ענטשפרעכענדיגען גראד בעיאוסטזיניגקייט און צוגרייטונג מצד די ארבייטענדיגע מאסען. ער פאדערט א גיינטליכע פראקטישע צוגרייטונג פון קאדרען ארגאניזאטארען, אדמיניסטראטארען, און טעכנישע לייטער. צוגרייטונג פון קאדרען אויף א פאסיגן און געענטפערטן אופן קען מען נאר אין גוט געפיהרטע, אין א געוויסער מאס עקספערימענטאלע קאאפעראטיוון.

כדי ס'זאל מעגליך זיין א ברייטע אנווענדונג פון דעם סיסטעם, מוז הערשען א פערשטענדניש פאר אים ביי די מאסען און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע טרעטען ארויס אין דער ראלע פון ארבייטסגעבער. ס'איז נויטיג א געהעריגע געזעצגעבונג. וועלכע זאל אין אכט נעמען דעם ספעציפישען כארוקטער און אייגענשאפטען פון די ארבייטס-קאאפעראטיוון און זאל פערזיכערען דער בעיועגונג

אקציע פאר אויסקויפען פאטענטען פאר פעראַרימטע קליינהענדלער

דארף תיכף אנגעהויבען ווערען

מיר געפינען זיך ווידער ערב דעם אויסקויף פון פאטענטען און ווידער זיי יעדעס יאהר ענטשטעהט די פראגע, וואס זאלען טון די הענדלער, וועלכע זענען נישט ביכולת צוזאמענצושטעלען ד' געהעריגע סומע אויף אויסצוקויפען א האנדעלס-פאטענט.

די בייע פארשריפטען זענען שטארק פערשארפט בנוגע עובר זיין אויף זיי און נישט אויסקויפען א פאטענט, אין צוזאמענהאנג מיט דעם, האט דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15 אונטערגענומען שריט ווי ווייט מעגליך ביהילפיג צו זיין די פעראַרימטע קרעמער, ביים אויסקויפען פאטענטען. בוים צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, עקזיסטירט א גמילת חסדים-קאסע, וועלכע בעזיצט א פאר טויזענד גילדען, צובארגט צווישען איהרע מיטגלידער. די קאסע בעזיצט א פארטפעל זעדר גוטע וועקסלען, מיט וועלכע זי וויל גוט זאגען א צווייטער אינסטיטוציע, צו וועלכע זי יעצט זיך ווענדען וועגען ארויסבארגען א גרעסערע סומע געלד. אויב ס'וועט נישט זיין מעגליך צו בעקומען אין איין אינסטיטוציע די געהעריגע סומע, וועט זיך דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין ווענדען צו אייניגע אינסטיטוציעס ווי רעטונגס-קאמיטעט, יודישער קהלה א. אז. יו. ס'מוז דערינגענד אנגענומען ווערען אנ'אקציע פאר די קליינהענדלער, וועלכע זענען ביי זייער גרעסטער אבשטרענגונג נישט אומשטאנד אויסצוקויפען פאטענטען אויפ'ן בייעם יאהר, ס'איז א הייליגער חוב פון דער קהלה, רעטונגס-קאמיטעט א. א. תיכף צו שאפען אזא פאנד וואס זאל אין דער פארם פון א דלואה ארויסהעלפען די פעראַרימטע רואיגירטע קליינהענדלער מ'טאר נישט דערלאזען, אז די דאזיגע מענשען וואס זענען נישט קיין שבא'ערס זאלן דאך פון אויסשטרעקען די האנד וואס עס לאזט זיך אויפ-כון אין דער היגזיכט — מוז שוין געטון ווערען, ווייל לאזען דאס אויף הפקר איז נישט דערלאובאר, וואס מיר פערלאנגען איצט איז נישט פערגעסען די אזוי אויך גענוג גרויסע רייהען ביי די ביליגע קוכען און צדקה-אפטיילונג.

די אונטערגענומענע שריט פון צענטראלען קליינהענדלער פעראיין דארפט פון אלע אונטערשטיצט ווערען.

הנחות פאר קליינהענדלער ווערען געפאדערט

ביים אויסקויפען פאטענטען אויפ'ז בייעם יאהר

דער טערמין פון אויסקויפען פאטענטען דערבעהנטערט זיך און אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אקטועל געווארען די פראגע וועגען הנחה-פאטענטען א'ן מעמאריאל וועלכען דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין האט אויפגעשיקט צו דער מאכט, איז א געדערט געווארען צווישען אנדערע אז א 4. קאט. האנדעלס-פאטענט, זאלען קענען ארויסבעקומען די אינטערעסענטען, וועלכער אומזאץ פאר'ן יאהר 1935 איז געשאצט געווארען ביז 16,000 ג. דערביי זאל ביי די קאלאניאל און שפייז געווערבער נישט צו-גערעכענט ווערען דער אומזאץ פון די סצאלירטע ארטיקלען (צוקער, זאלץ), ווייל ביי די ארטיקלען פערדיבט דער געווערבער נישט און יואלט זיך פון זיי אפגעזאגט. אויב ער האלט זיי אין געווערב איז נאר דערפאר ווייל ביי אנדערע ארטיקלען מוז דער געווערבער אויך די ארטיקלען האלטען צוליב'ן קאנסומענט, וועלכער פאדערט דאס.

איין זאלען פון דער 4-טער קאטעגאריע געניסען די אלע פאסטראנאמישע אנשטאלטען (צוקערנייעס, הערבאטשארניעס, מלעטשארניעס) און וועלכע ס'זענען בעשעפטיגט 4 פערזאן אריינרעכענענדיג שוין אויך דעם דעם אייגענטימער און פאמיליען-מענשען.

בעמיהונגען צו ענדערען דעם צו-טייערען אפצאהל פאר ליצענציעס

וואס ווערען ארויסגענומען דורך הויזירער

יעדער אייגער הויזירער מוז בעוויזען ביים אויסקויפען דעם פאטענט די ערלויבניש, אויף דעם האנדעל ארויסצוגעבען, פון מאגיסטראט אהן דער ערלויבניש-פאטענט („ליצענציע") בעקומט ער נישט דעם פאטענט. דאס געזעץ פון אינדוסטריע-רעכט לעגט א חוץ דעם נאך ארויף א חוב אויף יעדער אונטערנעהמונג צו בעזיצען א סזפעציעלע קאנצעסיע (ערלויבניש-פאטווירדזעניע זגלאשענייא) פון אינדוסטריע-אמט ביים מאגיסטראט. דאס בעקומען א ערלויבניש איז פערבונדען מיט קלענערע אדער גרעסערע אויסגאבען, אין דער הויך, וואס ווערט פעסטגעשטעלט דורכן מאגיסטראט.

אלע ארט אונטערנעהמונגען בעקומען ערלויב ביישען וועלכע זענען גילטיג אזוי לאנג ווי די אונטערנעהמונג עקזיסטירט, א חוץ דעם הויזירער האנדעל וואו די קאנצעסיע (ליצענציע") איז נאר גילטיג אויף 1 יאהר. די ארימסטע הענדלער זענען די, וועלכע פערנעהמען זיך מיט וואנדער-האנדעל, שוין דער אז'ר וואס מיט'ן פעקעל אויף די פלייצעס, מיט א קלענדעל מילך, מיט א קויבער גרינצייג אדער מיט א האנד-וועגעלע פרוכטען און כדומה פראדוקטען, וואנדערען זיי פון הויף צו הויף, פון דארף צו דארף, פון שטוב צו שטוב אויף צו קאנען פערדינען אויף א שטיקעל ברויט. מ'איז עוואנדער-האנדעל בעשעפטיגט זיך פערזאנען, וועלכע בעזיצען גישט אז'ן דעם מינימאלסטען קאפיטאל צו פיהרען, וואס פאר עס זאל נישט זיין אונטערנעהמונג מיט א שטענדיגע זיך-ארט, מענשען וועלכע ווילען בעסער אויספיהרען די שווערסטע ארבייט און נישט פאלען צו לאסט דער געזעלשאפט, מענשען וועלכע האבען צוליב'ן שרעקליכען עקאנאמישען און ווירטשאפטלעכען קריזיס פערלוירען זייער פרנסה, אט די מענשען מיט יעדעס יאהר בעצאהלען פאר א ליצענציע 15 גילדען.

דער קליינהענדלער פעראיין האט בעשלאסען אינ'ינעמען שריט אויפ'ן געביט פון דער לאדזער אינדוסטריע, מיט צו ענדערען דעם אפצאהל פאר די דערמאנטע ליצענציעס.

פון ארגאניזיר-קאמיטעט

צו פעראייניגען די יודישע קליינהענדלער-ער-ארגאניזאציעס אין לאדז

עהערגעכטען איז פערגעקומען אונטער פארזיץ פון אדוו. צימערמאן א זיצונג פון ארגאניזיר-קאמיטעט צו פעראייניגען אלע יודישע קליינהענדלער-ארגאניזאציעס אין לאדז. ס'איז בעטראכט געווארען די פראגע פון אנהויבען אנ'ענטערגישע אקציע. פרי צו דערפיהרען צו דער געווינשטער פעראייניגונג, וועלכע קען ברענגען אזויפיל נוצען די יודישע קליינהענדלער.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען אויסצוארבייטען אנ'אנקעטע וועגען דער לאגע פון די יודישע קליינהענדלער און וועגען דער נויטיגקייט פון פעראייניגונג. די אנקעטע וועט פונאנדערגעשיקט ווערען צו אלע יודישע קליינהענדלער אין לאדז, וועלכע וועלען זיך דארפען ארומזאגען מיט דער נויטיגקייט פון פעראייניגונג. אויב די מערהייט פון די יודישע קליינהענדלער וועט זיך ארויסזאגען פאר דער פעראייניגונג וועלען דעמאלט קענען בעזייטיגט ווערען אלע שטערונגען אין דער היינזיכט.

וועגען פערמאכען די קיה-שטארבז אין מיטען שטאט

ווי מיר האבען שוין נישט איינמאל אנגעזיזען פראיעקטירט זיך צו פערמאכען אלע קיה-שטאלען, וועלכע געפינען זיך אין מיטען שטאט, די דאזיגע פערארדנונג זאל אריין אין קראפט דעם 1. יולי.

דער פעראיין פון קוהשטאל-בעזיצער האט בעקומען א מעמאריאל פון דער אויפפאדערונג פון דער סטאראסטווע, אז דער פעראיין זאל זיך וועגען דעם דאזיגען פראיעקט ארויסזאגען ביז דעם 5. דעצעמבער, אין צוזאמענהאנג דערמיט קומען פאר בעראטונגען צווישען די פארשטעהער פון דעם פעראיין מיט די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, ווען אזא געזעץ זאל ווירקלעך אריין אין קראפט ווערט ביי דער אנדערער יודישער פאמיליעס, וועלכע דערגעהרען זיך שוין צעהנדליגער יאהרען מיט דעם דאזיגען פאך, אפגענומען ווערען די עקזיסטענץ-מעגל בקייטען. ס'דארף געפיגען ווערען א וועג ווי אזוי די דאזיגע מענשען זאלען קענען ווייטער עקזיסטירען.

קאנפערענץ פון מארק און טארג-שטייער

וועגען קרעדיטען און אהנפראצענטיגע הלוואות

די וואך איז אין צענטראלען קליינהענדלער פערא'ין פאמארסקא 15 פארגעקומען א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון די יודישע טארג און מארק פאר דער פון דער לאדזער וואיעוודשטוו אויף וועלכע ס'איז צווישען אנדערע ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען קרעדיט און אהנפראצענטיגע הלוואות.

די קרעדיט פראגע איז ארויסגערוקט געווארען אלס א זעהר דרינגענדע און פשוט אלס געבאט פון דער שעה. אין יעצטיגען זעהר שווערען ווירטשאפטליכען מאמענט, די פאזיציעס זענען שטארק בעדראהט דורכן אויסשעפען זיך פון די אומזאץ-קאפיטאלען. דער קליינהאנדעל ווערט נישט געהעריג א נ'ר געשטיצט און געשוצט, דער רעזולטאט דערפון איז שטענדיג איינשרומפען זיך פון איבערליכען.

די נויטיגע בעדינגונגען פון א געזונטער ענטוויקלונג, ביי אונז אין פוילען, מוזען מיר אנזאמלען אונזער אייגענע פוילישע דערפאהרונג און אויס-ארבייטען אייגענע פוילישע מעטאדען און ארגאניזאציאנעלע יסודות פאר די ארבייטס-קאאפעראטיוון, — מעטאדען און יסודות, וואס זענען ענג גע-בינדען מיט אונזערע בעדינגונגען און זענען צוגע-פאסט צו אונזערע בעדערפנישען און מעגליכקייטען.

מיט איין וואר — ס'איז נויטיג א ריהיגע, פארזיכטיגע פיזארען-ארבייט אויפ'ן געביט פון פראפאגאנדע, ארגאניזאציע און פארשונג, אנ'ארבייט געפיהרט מיט אויסדויער, אנ'ארבייט פול מיט כסדר-ייגע אומפערמיידליכע שווערקייטען און דורכ-פאלען, אנ'ארבייט זייער אנ'אומדאנקבארע פאר יענע, וועלכע בעמען אויף זיך די ראלע פון איניציאטארען. דאס איז אפילו נישט קיין ארבייט פון זייער, וואס זאלען שפעטער אליין קלויבען דעם שביט, דאס איז א שווערע אקער-ארבייט אויף א פעריואר לאנג.

יאן וואלסקי.

„כאפטס דעם גנב"

א מעטאדע אזא.

אין „קוריער לודזקי" געפינט זיך פאלגענדע נאטיץ: אין בזשעזשין האבען די קריסטליכע שנייד-דער ארגאניזירט אנ'ארבייטס-קאאפעראטיוו. דער קאאפעראטיוו האט בעקומען אנ'אונטערשטיצונג אין דער הויך פון 9860 זל. אויף אייגארדנען די זאלען צום נייהען.

די בזשעזינער יודען האבען דעריבער אונטער גענומען אנ'אקציע צו בעשווערען דאס דינגען א לאקאל פאר דעם קריסטליכען קאאפעראטיוו, זיי האב-בען זיך גישט בעגנוגענט דערמיט, וואס דער רב האט פערוועהרט אלע יודען צו פערדינגען דעם לא קאל, נאר האבען באך געפרובט צו ווירקען אויף מאנכע קריסטען, אז זיי זאלען זיך סאלידאריזירען מיט די יודען, דער לאקאל איז אבער געפינען גע-וואָרען און דער קאאפעראטיוו האט אנגעהויבען צו א'בייטען.

ס'וועט נישט נויטיג זיין צו איבערהזרן, אז אלץ וואס אין דער באטיץ געפינט זיך איז אויסגעטראכט, אבער וואס שאדט עס דעם „קוריער לודזקי", א שטאר צו טון ווען ס'איז נאר מעגליך.

נייע פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייע פאלקסבלאט

דינסטאג, 17 ג׳ כסלו תרצ״ז

נאוועמבער

זון־אויטערגאנג 3.35
זון־אויפגאנג 7.42

אפכלאנגען פון ווייסטען סקאנדאל

אויף דער זיצונג פון קהלה־ראט

אנ׳אויפפאדערונג פון פרעזעס פישעל ליבערמאן צום אדון. י. ווייצמאן

דער ווייסטער סקאנדאל, וועלכער איז פארגע־קומען אויף דער שהרנעכטיגער זיצונג פון קהלה־ראט, האט געמאכט א שטארקען רושם אין די יודישע געזעלשאפטליכע קרייזען ביי אונז אין שטאט. אונזער בעריכט און אויפפאדערונג צו קלארקייט וועגען פערלויף פון דער זיצונג איז געכטען געווען דאס גע־שפרעך פון טאג.

סיי פחעזעס מינצבערג און סיי אדון. ווייצמאן האבען געכטען נאך נישט אנגענומען קיין בעשלוס וועגען דעם ווי אזוי צו רעאגירען אויף דעם סקאנ־דאל. אומעטום און שטאט ווערט געשטיצט די פאר־דערונג פון „נייעם פאלקסבלאט״, אז דער גאנצער ענין זאל אויפגעקלערט ווערען און דאס וואלט גע־ווען אמבעסטען דורך א געזעלשאפטליכען געריכט.

דער פרעזעס פון קהלה־ראט פישעל ליבערמאן האט געכטען אפגעשיקט פאלגענדען בריף צום אד־ ויאקאט ווייצמאן:

ח׳ ה׳ אדון. י. ווייצמאן!

אין שייכות מיט אייער ערקלערונג אויף דער זיצונג פון קהלה־ראט, וואס איז פארגעקומען דעם 15־טען ה״ח, פארער איך אויף אויף, אויפ׳ן פערלאנג פון פרעזעס פון דער קהלה־פערוואלטונג, דעפומאט י. ל. מינצבערג, פאר־צושטעלען אין משך פון דריי טעג קאנקרעטע פאקטען פון מיסברויכען און אומאנשטענדיגע שריטן אין דער ווירטשאפט פון דער יודישער קהלה אין לאדז.

פאזיציעד פון קהלה־ראט

(—) פישל ליבערמאן

ערקלערונג פון אדון. י. ווייצמאן

חשובער ה׳ רעדאקטאר!

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן אפגעהויבענעם בעריכט פון דער זיצונג פון דער קהלה־ראט דעם 15 נאָ־יועמבער, בעט איך מיר צו געבען פאר פאל־גענדע בעמערקונגען:

נישט אין אלע פרטים שטימט דער בעריכט מיטן ווירקליכען פאקט, איך וויל אבער נישט פערנעה־מען קיין צייט און ארט מיט צווייטראנגיגע פראגען אין קאפ פון דעם בעריכט האט איהר געמאכט א בעמערקונג „פארוואס האט אדון. ווייצמאן אזוי לאנג געשוויגען וועגען די מיסברויכען ביי די וואה־לען״, דער דאזיגער פאר־אורף איז א נישט־פערדינ־טער און האט משהר ורה געטון ווי אלע בעמער־קונגען פון ה׳ מינצבערג.

ווי אזוי ס׳זענען פארגעקומען די וואהלען צו דער קהלה איז אלעמען בעקאנט. א בערייטענדע צאהל וועהלער, וועלכע יענען געקומען אפגעבען די שטים האט מען געענטפערט, אז זיין שטים איז שוין אפגעגעבען געווארען, אין די וואהל־אבוואדען זע־כען הויפטזעכליך געזעסען די פארשטעהער פון דער „אגודה״. שוין ביים צעהלען די שטימען האב איך אפגעשטעלט א שריפטליכע פראטעסט, פערלאזען דעם לאקאל ציזאמען מיט אנדערע מיטגלידער פון דער קאמיסיע און שוין: נישט געכטען קיין אנטייל אין צעהלען די שטימען.

אלזא, נישט ערשט דעם 15־טען גאוועמבער האב איך פראטעסטירט געגען דעם אופן פון אדורכפיה־רען די וואהלען, נאר שוין ביים אנהלען. דאן בין איך אויף דער ערשטער פלענער זיצונג ארויסגעטרעטען אין קהלה־ראט און דאן אויף ווייטערדיגע זיצונגען מיט ערקלערונגען וועגען סיסטעמיכען כאראקטער פון דער משהרהיט, און קיינער האט זיך צוליב דעם נישט אויפגעטרעטן.

אלזא, איך האב קיינמאל נישט געשוויגען אזוי מיין שטעלונג אין דער פראגע האב איך ארויסגע־זאגט פיל שארפער ווי אויף דער לעצטער זיצונג.

די פראגע, פארוואס מיין פראקציע איז מובלי־בען אין דער קהלה, וואי די מעהרהייט איז קינסטליך געשאפען געווארען, איז א פראגע פון טאקטיק. ווערל־כע ישרע ריכטונג נעמט אן לויט איינענער פערשטענד נישט. אזוי פיל ערקלער איך דער פראגע, וואס איז פאר מיר אמוויכטיגמטען: איך וועל נאר צוגעבען, אז אויב איך רעד און שרייב צו ווייניג ווענען אנג־זער לאדזער קהלה, איז עס דערפאר ווייל איך פער־שטעה, אז אנגריפענדיג די „אגודה״ און דער מיגצ־בערג, מוז איך לוידער איך אנגריפען די קהלה, וועל דער קאמיסיע און שוין: נישט געכטען קיין אנטייל אין צעהלען די שטימען.

אלזא, נישט ערשט דעם 15־טען גאוועמבער האב איך פראטעסטירט געגען דעם אופן פון אדורכפיה־רען די וואהלען, נאר שוין ביים אנהלען. דאן בין איך אויף דער ערשטער פלענער זיצונג ארויסגעטרעטען אין קהלה־ראט און דאן אויף ווייטערדיגע זיצונגען מיט ערקלערונגען וועגען סיסטעמיכען כאראקטער פון דער משהרהיט, און קיינער האט זיך צוליב דעם נישט אויפגעטרעטן.

אלזא, איך האב קיינמאל נישט געשוויגען אזוי מיין שטעלונג אין דער פראגע האב איך ארויסגע־זאגט פיל שארפער ווי אויף דער לעצטער זיצונג.

די פראגע, פארוואס מיין פראקציע איז מובלי־בען אין דער קהלה, וואי די מעהרהייט איז קינסטליך געשאפען געווארען, איז א פראגע פון טאקטיק. ווערל־כע ישרע ריכטונג נעמט אן לויט איינענער פערשטענד נישט. אזוי פיל ערקלער איך דער פראגע, וואס איז פאר מיר אמוויכטיגמטען: איך וועל נאר צוגעבען, אז אויב איך רעד און שרייב צו ווייניג ווענען אנג־זער לאדזער קהלה, איז עס דערפאר ווייל איך פער־שטעה, אז אנגריפענדיג די „אגודה״ און דער מיגצ־בערג, מוז איך לוידער איך אנגריפען די קהלה, וועל דער קאמיסיע מיט אייער ערקלערונג אויף דער זיצונג פון קהלה־ראט, וואס איז פאר מיר צו טייער אלס איינכטיטוציע, אחן דיסקוטירט דערויף. וואס פארא מעהרהייט עס רעגירט אין דעם מאמענט.

איצט שטליכע ווערטער ווענען דעם איינצידענט. בעת דער דעבאטע אין פראגאזיזישען פארלאמענט ווענען דער פאלשער בעטש־קדיגונג פון מיניסטער סאר לענגרא. וואס איז פארגעלימען דעם 13־טען נאוועמ־בער ה. י. האט פרעמיער בלום געזאגט: „א פאלי־ט ישער טוער איז חילפלאן אין קאמף מיט רכילות־ים קעם״.

אלעמען אין בעקאנט, אז פון מיין געזעלשאפטלי־כער טעטיגקייט האב איך נישט קיין שום גוטען. איך וואלט נאר געוואלט ארויסערטראגען איבער מיין לע־בען מיין גוטען נאמען. דער מינצבערג האט מיר גע־ווארפען די בעשולדיגונג, אז בשותפות מיט איהם האב איך געפשלשט די וואהלען. ער האט דאס טע־זאגט צום ערשטען מאל. הגם איך האב אין זיין אנ־וועזענהייט שוין פיל מאל געיוארפען די בעשולדי־גונג אין צוזאמענהאנג מיט ד׳ וואהלען.

אונזער פראקציע האט ביי די וואהלען בעקומען לערך די העלבע צאהל שטימען ווי ביי די פריהערדיגע וואהלען, און שפעטער ביי אנדערע וואהלען. שוין פון דעם איז קלאר, וואס פארא אויפרעגונג ס׳האט אין מיר געדארפט ארויסרופען די עפענטליכע אפ־סורדאלע רכילות׳דיגע בעשולדיגונג, וועלכע איז גע־וואָרפען געווארען אויף מיין אדרעס.

דער סיסטעם פון אנקלאגען אומשולדיגע דורך פערברעכער איז בעקאנט אין דער קרימינאליסטיק, ער איז אבער נאך נישט אנגעוואנדערט געווארען אין אונזער פאליטישען לעבען.

אין שוין פון מיין בביר. אין שוין פון אמת זייענ־דיג אויפ׳ן השכמטען אויפ׳ן אויפגערעגט דורך די רכי־לות, האב איך נישט געפענט אנדערש רעאגירען, ווי איך האב דאס געטון.

מיט דרך־ארץ

יוסף ווייצמאן

בעמערקונג פון רעדאקציע: מיר האלטען, אז צו־ליב דעם ווייטערדיגען זיצען אין דער קהלה מיט די, וועלכע אדון. ווייצמאן וואהרפט פאר מיסברויכען ביי די וואהלען, דזענען די דאזיגע מיסברויכען ביז איצט פערשוויגען געווארען.

אנגעפאלען אויף דעפוטאט מינצבערג און געריסען זיין באָרד

דער אנפאלער איז ארעסטירט געווארען

מיט דעפוטאט מינצבערג האט שבת שפעט אין אוועגד פאסירט פאלגענדער פארפאל.

שפעט אין אוועגד, איז דעפ. מינצבערג, אהיימ־גייענדיג צוגעקומען צום הויז נומער 47 אויף גלובנא גאס, האבען איהם אפגעשטעלט 2 יונגע קריסטען און אייגער פון זיי האט אויסגערופען: „אט דעם זשיד דארף מען רייסען די באָרד״ און האט טאקע א ריס געטון די באָרד ביים דעפ. מינצבערג, נאָכ־דעם זענען זיי אוועק.

דעפ. מינצבערג איז זיי נאכגעגאנגען און ביים רוג צוגעגאנגען צום פאליציאנט און געהייסען ארעס־טירען דעם זעלבען, וועלכער האט ביי איהם גערי־סען די באָרד. דערויף האט זיך דער באָרד־רייסער געלאָזט שנעל אנטלויפען. דער פאליציאנט איז איהם נאכגעלאפען און איהם פערהאלטען. אויפ׳ן וועג צום 11־טען קאמיסאריאט איז דער פערהאל־טענער געווען אזוי חוצפה׳דיג, און געזאגט דעם פאליציאנט, אז ער וואלט געזען צופרידען צו זיין א קרבן פון אומברענגען אזעלכע 10 יודען.

אין קאמיסאריאט האט יין ערשט דעפ. מינצ־בערג לעגיטימירט אלס דעפוטאט, איבערגעגעבען דעם פארפאל און צוויפגעשטעלט א פראטאקאל.

ביים אויסלעגים מירען האט דער פערשוין אויפ־געגעבען, אז ער הייסט וולאדיסלאו סטאניס און וואוינט אויף קראשעווסקיעגא 20.

כדאי צו בעמערקען, אז דער פאליציאנט האט נישט געוואוסט, אז ער האט דא צו טון מיט א דעפוטאט און זיין ענערגישע האנדלונג איז געווען אנ׳אויסדרוק פון געטריי ערפילען זיינע אמטליכע פליכטען.

אויסגעשווינדעלט אטריקאטאזש־פאבריק

און דערפאר בעקומען א הארבען פסק

(א) אין קריין־געריכט איז געכטען פארגע־קומען דער פראצעס געגען דעם 54־יעהריגען יחזקאל און 47 יעהריגער דייזעל ברוקער פון זאמענהאפא וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין שווינדעל.

דעם פ׳שעס האט געפיהרט ריכטער וויש ניעווסקי בעשולדיגט האט פראקוראר אסוכאָווסקי, פערטיידיגט האבען די אדוואקאטען; צימערמאן, לעדערמאן און שטשער. אלס בעל־הדין איז א־רויסגעטרעטען שמעון זילבערשטיין, וועלכער האט געהאט אויף פיעטרקאָווער 80 א טריקאטאזש פאב־ריק מיט איבער זעהן מאשינען.

אין אנהויב 1934 האט זיך זילבערשטיין גע־פינען אין פינאנציעלע שווערקייטען און ז׳נגעהויבען צו זוכען א הלואה, דורך דער פערמיטלונג פון א געוויסען קאפל שאפירא האט ער זיך בעקענט מיט די ברוקערס, מיט וועלכע ער האט געשלאסען אנ׳אפמאר, די ברוקערס האבען איהם געבארגט 5000 זל. בתנאי, אז זילבערשטיין זאל צאהלען 50 זל. א וואך פראצענט, דאס האט געדויערט א יאהר צייט און זילבערשטיין האט סאמע פראצענ־טער בעצאהלט 2500 זל.

אין אקטאבער 1934 זענען זילבערשטיינס גע־שעפטען געגאנגען אזוי שלעכט, אז אנדערע קרע דיטארען האבען איהם אנגעהויבען צו פערפאלגען און איהם געוואלט ליציטירען זיין אונטערנעהמונג, דעמאלט האט זיך זילבערשטיין געלאזען צורעדען פון די ברוקערס, אז מ׳זאל צולאזען צו דער ליציטאציע און די גאנצע פאבריקס־איינריכטונגען וועלען אפ־געקויפט ווערען דורך אונטערגעשטעלטע פערזאָ־נען, פאר א קליינעם פריין און דאן וועט מען קע־נען צוריקבעקומען די פאבריק.

די ליציטאציע איז פארגעקומען דעם 9 נאָוועמ־בער 1934 און די מאשינען זענען אָפּגעקויפט געווארען דורך אלעקסאנדער ראדאקאווסקי, אלעק־סאנדער פאלענצקי און באלעסלאוו עפענבערג.

באָך דע׳ ליציטאציע האט זילבערשטיין צוריק־געקויפט ביי די „קויפער״ די מאשינען מיט א בע־לוינונג פערשטעהט זיך און דאס אפגעשריבען אויף אנ׳אונטערגעשטעלטען פערזאָן א געוויסען יהודה פערלע, פדי אלץ זאל אויסזעהען כשר זענען דער־נאָך די מאשינען איבערגעשריבען געווארען אויף א געוויסען גאליצקי און דאן ערשט אויף רייזעל ברוקער.

די מאשינען זענען איבערגעפיהרט געווארען אויף זאכאדניא 6 און די ברוקערס האבען אנגעהוי־בען צו פיהרען א טריקאטאזש־פאבריק און זיל־בערשטיינען האט מען געוויזען א פייג...

צוליב דעם האט זיך זילבערשטיין אפגעזאגט צו בעצאהלען די הלואה און אנגעקלאגט אין דער פראקוראטור די ברוקערס, וועלכע האבען איהם אויסגעשווינדעלט. די פאבריק די אנגעקלאגטע האָ־בען זיך נישט מודה געווען אין דער שולד, סיזע־גע אויסגעהערט געווארען 30 עדות, דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אנ׳אורטייל, לויט וועלכען יחזי־קאל ברוקער איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע און 1000 זל. שטראף אוי רייזעל ברוקער אויף 8 חדשים טורמע און 800 זל. שטראף.

פאבאר

דעם 17. 18 און 19 ד. ח. דארפען זיך ווען צו דער צווייטער רעגיסטראציע אין דער ווייטער־אפטיילונג פון דער שטאט־פערוואלטונג, פריקאווער 165 די מאנספערשוינען פון יאהר־ג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען זיך נאָך איצט נישט צום צווייטען מאל רעגיסטרירט.

די, וואס מעלדען זיך צום פאבאר דארפען ווען א פאס און א צייגניס וועגען דער ערש־ רעגיסטראציע.

שטרייק אין די קליינע טריקאטאזש־פאבריקען

נעכטען איז אין ארבייטס־אינספעקטאריאט ווענקומען אנ׳איינזייטיגע קאנטרענץ מיט די ווסטעהער פון פראפעסיאנעלען מעראיין, וועגען שטרייק אין די קליינע פאבריקען פון טריקאטאזש־אינדוסטריע. די ארבייטער־ארשטעהער ווען ערקלערט, אז זיי קענען נישט איינגעהען קיין שום הנחות אין דער פרעגע פון שליסען א קאלעקטיווען אָפּמאך.

דער ארבייטס־אינספעקטאר האט צוגעזאגט צו בעמיהען ביי די פאבריקאנטען, אז זיי זאָ־ אנהויבן אונטערהאנדלונגען מיט די ארבייטער.

6 חדשים תפיסה

ר גנב׳ענען עלעקטרישען שטראם

דער אינקאסענט פון דער עלעקטראָווניע ם בעמערקט, אז אין דער פאבריק פון קירשטיין בערגשטיין, שענקעוויטשע 72 ווייזט דער קטרישער צעהלער א צו גידריגען פערבروך עלעקטריע. דער צעהלער איז אינטערזוכט גע־ ען אין דער עלעקטראָווניע און ס׳איז פעסט־ טעלט געווארען, אז מיט דעם צעהלער איז אכט געווארען פערשידענע קאמבינאציעס, וואס ם געבראכט צו א פערקלענערונג פון שטראם־ דרויך.

דאס שטאטישע געריכט האט בערגשטיינען ם 4 סעפטעמבער ד. י. בעפרייט פון שטראף.

די עלעקטראָווניע האט אפעלירט צום קרייז־ ריכט און בערגשטיין איז פערמשפט געווארען 6 חדשים תפיסה.

געפונען 3 הארמאטען־קוילען

(א) אויף לאגעוויניצקא 43 האט מען ביי׳ם ענען א גרוב געפינען 3 הארמאטען־קוילען, וועל־ שטאמען נאך פון דער וועלט־מלחמה, די קוילען ען איבערגעגעבען געווארען דער מיליטער־מאכט.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־ קען: קאספערעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, ליסטאפאד 86; זונדעלעוויטש, פשטריפאווער; באיארסקי און שאט, פ׳שעיזאוד 19; ריטעל, פערניקא 26; ליפיעץ, פעטרעקאווער 193; קלאר־ טאווסקי, זשגאווסקא 147.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער ראמאנטישער פילם—הערליכע אויסשטאטונג — נערעדט און געזונגען אין דער דייטשער שפראך א.נ.
דאס מיידער פון בודאפעשט
אויסער׳ז פראגראם ???
אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג.

טעאטער "ROZMAITOŚCI" 3־טע וואך שטורמישער ערפאלג
ציגעל־גאס 27. טעל. 25-112.
היינט דינסטאג, 9.15 אוונט
גאסטשפילען פון אמעריקאנער וועלט־קינסטלער
לוסי און מישא גערמאן
די גרעסטע אטראקציע אין לאדזש!
און זייער נייער רעקארד־סענסאציע
אין 3 אקטען, 6 בילדער
פון סיגעל און שטיינבערג.
מוזיק: הארי סקעל.
רחלס קינדער
בילעטען פון 11 פריה אין קאסע פון טעאטער.

זאר „פילהארמאניע" טעל. 84-213.

די באהעבסטע קאנצערטען

היינט, דינסטאג, 8.30 אוועגד קאנצערט פון מענאלען מיאניסט פון וועלט־רוהם SHURA CHERKASSKY

בעדייטענדסטער שילער פון מייסטער JÓZEF HOFMAN

ביליעטען צום פרייז פון 1 זל. ביז 6 זל.

דאנערשטאג, 19/XI 8.30 אוו. אייניציגער קאנצערט פון דער האלענדישער זינגעריו LIESBET SANDERS

מארגן, מיטוואך, ד. 18 נאוו. 8.30 אוועגד נור איין גאסט־אויפטריט פון ייד. אקאדעמישען ארטיסטישען אנסאמבל פון ווילנא „PICCOLO"

אין אריגינעלען פראגראם. ביליעטען פון 75 גר. ביז 4 זל.

אין אינטערנאט. רעפערטואר. ביליעטען פון 1 זל. ביז 6 זל.

קריסטליך מיידעל שיסט

אויף א פערהייראטען יידישען יונגערמאן

ווי זי ערקלערט האט זי נקמה נעמען דערפאר. ווייל ער האט זי פערראטען

אויף קאשטשושקי גאס נעמען נומער 15 האט א קריסטליך מיידעל וואלאדיסלאווא באָרעק געשאָסען. אויף דעם יודישען יונגערמאן וול. ליפשיץ און אייהם ערנסט פערוואונדעט. נאָכ'ן אויספיהרען דאָס פער־ברעכען האָט זי זיך אליין געהייסען אָפּפיהרען אין פּאָליציי. מיט דערוויסען זיך וועגען דעם פאל פאל־כונדע פרטים. מיט'ן טראַמוואי נומער 17 איז גע־פאהרען פון טרינעם מארק צו פעטריקאָווער דער 39־יעהריגער וואלאדיסלאוו ליפשיץ פון שרודמיעסקא 82 (אָנגעשעטשלטער אין דער זאָקען־פאבריק פון ראָזענפעלד) צוזאמען מיט זיין בעקאנטער סטאַניס־לאווא באָרעק. 6 שערפיען 72.

ביים עק 6 שערפיען און קאשטשושקי האָט זיך ליפשיץ געזעגענט מיט דער באָרעק און אראָפּ פון טראַמוואי. ער האָט נישט בעמערקט ווי אויך סטאַ־ניסלאווא באָרעק איז אראָפּ פון טראַמוואי און אייהם נאָכגעגאַנגען. ווען ליפשיץ איז געווען געבען בין מון דער קראַנקען־קאסע, האָט סטאַניסלאווא באָרעק אַרויסגענומען א רעוואָלווער און 4 מאָל אויסגע־שאָסען אויף ליפשיצ'ן. 3 פון די קוילען האָבען גע־טראָפען אָבער אלע אין פוס. ליפשיץ איז געפאלען בעזינסענדיג זיך מיט בלוט.

סטאַניסלאווא באָרעק איז דערוויל צוגעשטאַנען צום אויטאָ פון דער פירמע „אפרעט". וועלכער איז געשטאַנען געבען דעם בין פון פ. ק. א. און געבע־טען דעם שאָפער קאָנסטאַנטי שעראַדאַ, אז ער זאָל זי אָפּפיהרען אין דער פּאָליציי, דער שאָפער האָט גע־הייסען, אז זי זאָל אָפּנעבען דעם רעוואָלווער און דאַן האָט ער זי אריינגענומען אין דעם אויטאָ צוזאַמ־מען מיט עטליכע עדות וועלכע האָבען געזעהן ווי

דאָס מיידעל האָט געשאָסען און אָפּגעפאָהרען אין 7־טען קאָמיסאַריאַט, א מייל פון דעם פערזאַמעלטען עולם האָט אָבער נישט געלאָזט וויטער פאָהרען דעם אויטאָ, ביז ס'וועט אָנקומען די פּאָליציי. ערשט דער מאָלט ווען ס'איז אָנגעקומען א פּאָליציאַנט זענען אלע אָפּגעפאָהרען און זיבעטען קאָמיסאַריאַט.

די שיסעריין איז די גאַנצע צייט ווען זי איז אָפּגע־פיהרט געוואָרען און קאָמיסאַריאַט געווען פולשטענ־דיג רוהיג, ווען מ'האָט זי געפרעגט פאַרוואָס זי האָט ישראָסען האָט זי געענטפערט, אז דאָס וועט מען זיך דערוויסען מאָרגען פון די צייטונגען.

דעם פערוואונדעטען ליפשיץ האָט מען דערווייל אריינגענומען אין דער קראַנקען־קאַסע, וואו מ'האָט

ארויסגעטרופען די פּאָגאָבאָוויץ, וועלכע האָט אייהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף זאַגאַנסקאָווא גאַס. ליפשיץ האָט א פרוי מיט 2 קליינע קינדער.

אין קאָמיסאַריאַט האָט סטאַניסלאווא באָרעק אר־בערגעגעבען אז זי איז ליפשיצעס מעלבטע שוין זיט 3 יאָהר, ער האָט צוגעזאָגט מיט איהר חתונה צו האָ־בען און אפילו געדרונגען: פאר איהר א בעזונדערער צי־מער. לעצטענס האָט ע־ זי אָנגעהויבען אויסצו־מיידען און זי אוועקשטעלערפעי דאָס האָט זי דער־פיהרט דערצו, אז זי האָט בעשלאָסען אָן אייהם נקמה צו נעמען און נעבטען ייאָט זי דאָס אויסגעפיהרט.

סטאַניסלאווא באָרעק איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין אויספאָרשונגס־אַמט.

Nie zaznają w zimie głodu bezrobotni jeśli każdy złoży ofiarę na Pomoc Zimową.

דאָס יידישע טעאַטער וואָס ווערט פערטריבען פון „ראַזמאַיטאַשטשי"

ערקלערונג פון דירעקטאר דוד צעלמייסטער

אין אונזערע יידיעות וועגען בעזויטיגען דאָס יו־דישע טעאַטער פון „ראַזמאַטאַשטשי", האָבען מיר אויפגעדריקט אונזער חרטה. וואָס דירעקטאָר דוד צעלמייסטער אין דער בעקאַנטער יידישער האַנדווער־קערטער סענטראַווסקי, וועלכע זענען ביים איצטיגען מאָמענט צווישען די מיטאַנהאַבער פון טעאַטער, — דערלאָזען פעטרייבען דאָס יידישע טעאַטער פון דער בין.

דערויף האָט זיך אָפּגערופען לעת עתה נאָר דער דיר. דוד צעלמייסטער. וועלכער האָט אונז געבטען צוגעשיקט אַן ערקלערונג:

דער ה' סענדאַווסקי שוויגט נאָך דערווייל

אין דער ערקלערונג פון דירעקטאָר צעלמייסטער ווערט געזאָגט:

„דער פאַקטישער איינגענטימער פון בין טעאַ־טער „ראַזמאַטאַשטשי" בין איך נאָך איצט, זינט דעם יאָהר 1919.

אין דער צייט ווען איך האָב מיט יאָהרען צו־רוק געפיהרט דעם טעאַטער „נאָוואָשטשי" אין וואַרשא, אין וועלכען עס האָט דאַן געשפּילט די פּוילישע אָפּערעטע און רעוויע, מיט א פּערזאָנאַל פון 380 פּערזאָן, מיט מעסאַל ניעוויאַראָווסקא און פּאָגאָזשעלסקא בראש — זענען די געשעפטען גע־ווען שלעכטע און איך האָב געשפּילט מיט גרויסע דעפיציטען. בין איך דאַן געווען געצוואונגען אויך ביים ה' ש מילשטיין אויסצובאַרגען א גרעסערע סומע געלד אויף דער ה פּאָטשק פון מיין טעאַטער־בין טעאַטער „ראַזמאַ־טאַשטשי" אין לאָדז.

אלס אזעלכער האָט דער ה' מילשטיין אָפּטען וועלכע געבען אייהם דאָס רעכט זעלבסטשטענדיג צו פערוואַלטען מיט דעם טעאַטער.

ה' מילשטיין קען מיין שטעלונג אין דער בער ציהונג צום יודישען טעאַטער, פאַר וועלכען איך האָב מקריב געווען א סך מאַטעריעלע און פיזישע כוחות אין משך פון 30 יאָהר. ער ווייסט, אז מיין אויסשליסליכער וואונש איז, אז אין מיין טעאַ־טער־בין זאָל נאָר שפּילען יודיש טעאַטער.

איצט האָט אָבער ה' מילשטיין אויסגעגוצט זיין רעכט און געגען מיין ווילען — איך ווייס נישט צוליב וואָסערע סיבות — פערמאַכט די טי־רען פון מיין טעאַטער־בין. פאַרן יודישען טעא־טער.

איך האַלט דאָס פאַר א גרויסען פערלוסט פאַר דער יודישער טעאַטער־פולטור.

דיר. דוד צעלמייסטער

מיט דער ערקלערונג פון דירעקטאָר צעלמייסטער איז נאָך ווייט נישט געלעזען דער ענין. די יודישע נישואלשאַפט, פאַר וועמען דאָס יודישע טעאַטער איז א גייטוועדענגליים, קאָן ייך נישט בעגנוגען בלויז מיט אויפקלערונגען. דאָס פערלירען די יודישע טעאַ־טער־פּאָזיציע אין „ראַזמאַטאַשטשי" ווערט פער־ווענדעלט אין א זאָרג וו' אזוי צו פערפעסטיגען די ווייטערדיגע עקזיסטענץ און שטוויקלונג פון בעסערן יודישען טעאַטער.

דער יודישער אַרטיסטעי־ פעראיין, וועלכער דאַרף שטעהן אויף דער וואַך פון די יודישע טעאַ־טער־אינטערעסען, מוז אויטעמען א בריטע אַק־ציע אין דער ריכטונג.

מען דאַרף אויך צוגעבען, אז דאָס נייע פּוילישע טעאַטער הייבט שוין אָן צו שפּילען אין „ראַזמאַ־טאַשטשי" דעם 8. דעצעמבער ה. י.

זעלדסיימערד־פריב פון א יודיש מיידעל

אויף זגערזשער 62 האָט געפרובט זיך דאָס לעבען צו נעהמען, די 25־יעהריגע מרים קאַטשא־ליק אָהן שטענדיגען וואוינאָרט און אָהן ארבייט, זי האָט אויסגעטרונקען יאָדינע, די פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף.

אנ'אויסוואורף

די פּאָליציי האָט בעקומען א ידיעה, אז א געוויסער יוזעף ווייס אויף קיליינסקיעגאָ 115 פער־נאַרט אין זיין וואוינונג קליינע מיידעלעך פון 10 און 11 יאָהר אין בענעהמ איבער זיי מיאוסע מעשים.

ווייס איז ארעסטירט געוואָרען און איינגע־זעצט אין כורמע אויף קאָפּערניקאָ גאַס.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־מראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאַוואָדזקאַ 6, טעל. 12-234

נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונד.

קליינער פעליעטאָן

מכיח ישנער מעשה

א שיינע מעשה די מעשה — זאָגט שמ־ל שמעלקי — צום ערשטען מאָל גיוועזען די ריכטיגע אין דער קהלה! אטאַ־דאָס — זאָגט ער — פערי איך! עס רוכעוועט זיך כאָטש! סיאיז שיין! א מ צו הערען: לאָבוז! וואיטעק! פּראָוואָקאַטאָר! ברוידאַדע! לאָפּסערדאַק! ירבעם בן נבט! כולם המן האגגי! ייזתא! שוטה בן פיקהאָלץ! גבו רוח אין דיין ט. ט. אַריין.

אטאַ דאָס — זאָגט שמיל־שמעלקי — דיר־לאָבגען לשון, און נישט לאָזען זיך שפּיען דער קאַשע אַריין!... אטאַ־דאָס הייסט אַרבי לטובת הכלל און פערטייליגען די איבטערעסען פ הייליגען פאָלק ישראל.

ווי שטייט עס דאָרטען: „אתה בחרתנו דו האָסט אונז געטון בדר"ן... כ'מיין: דו ה אונז געטון אויסדערוועהלען אַלס פרנסים און ז זאָרעס. און מיר? וואָס האָבען מיר געטון?

אונז האָבען מיר זיך אויסגעהאָלפן מיט קל שמיי־דריידעלעך און אונז האָבען מיר געטר דעם גרויסען שמיי־דריי, און נאָך אַ זאַך —

אונז האָבען מיר געוויזען בפועל ממש ס סע בס פון תחת המתים און אָהן אַ בלאָזען א שופר גדול האָבען מיר געמאַכט פאַר אונז שטי די טויטע אין די קבריס!... נישט בחנם — ז לייט — רופט מען אונז דאָס בית עולם־שטי די בן־מנגס זענען! אונזערע גרעסטע אָנהענג פאַר אונז שטימען זיי!... אונז, און נישט אַנדערע זענען מיר זייער רעפּרעזענטאַנטן... המתים יהללו יה!... בפירוש „יאָ" און נישט „ניי" ביי אונז, אַז מיר מאַכען שווייגערייען איז עס כשר!... נישט בעטויבט מיט אַ דראָנג איבערן לויט מרת פּריסטאַראָוועס נוסח — ביי אונז אין כשר! כשר, כשר ישר!

שמיל שמעלקי

בשקומען פון טורמע

און זיך אויפגעהאנגען אין שטאל

(א) אין ווישניאווא־נורא איז בעגאַנגען זעלב מאָרד דער 26־יעהריגער יוזעף מיכאלוס.

מיכאלוס איז נאָר וואָס צוריקגעקומען טורמע, וואו ער איז אָפּגעזעסען א שטראָף פאַר גנבה, די פאַמיליע האָט איהם זעהר נישט מ ליך אויפגענומען, מעכענדיג איהם פאַרוואו איז ער האָט בעשמוצט דעם נאָמען פון דער מיליע, מיכאלוס דאָס זיך דערמיט איבערגע אין אריין אין סטאַדאַלע און זיך אויפגעהאנ ווען מ'האָט פרימערקט דעם הענגענדען אין שוין געווען טויט.

Dr. med. L. Berman

צעגעלגיאַנאַ 15, טעל. 49-07

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוועכע־ה הענדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פריי

דער גורל פון א פרוי

(10) סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

דאָס יודישע מיידעל שטייט דאָ אין דער קאַטוילי־שער קירך און עפּעס אַנ'אומפערשטענדליכער שרעק נעמט איהר אַרום. עס ווערט איהר זעהר שווער אויפן האַרצען, און ס'פלאַמט אין איהר אויף א פּראָטעסט און א ווידערוויל'ען געגען אלס, וואָס דאָ קומט פאָר. די פינסטערע קאָלירען פון גרוי און שוואַרץ פון די אומגעלומפּערטע מאָנאַסטיר קליידער לייגען זיך שווער אויף איהר נשמה. די צלמים וואַרפען אויף איהר אָן א פּחד.

אין איהר יודיש בלוט ווערטאָגען שרעקליכע זכרו־נות.. זכרונות פון פיין און ליידען, וואָס די קאַטוי־לישע קירך האָט פערשאַפט איהרע שלעכטע־זייהרונס, זכרונות פון אינקווי־זיציע און קידוש השם.

דורך אומקלאָרע נעדאַנקען פערבינדונגען קומען איהר אויפן זינען זאַכען וואָס זי האָט שוין לאַנג פערגעסען...

זי דערמאָנט זיך ווען זי איז טאָך געווען נאָר א קינד האָט איהר די מאַמע גענומען אין א שוהל, יודען אָנגעכאַן און ווייטע קיטלען און איינגעוויק־קעלט אין טליתים האָבען געזונגען טרויעריגע און האַרציגע תפילות. זי דערמאָנט זיך אפילו ווערטער

אומפערשטענדליכע, וואָס האָבען זיך איינגעקריצט אין איהר זכרון מיט זייער גוגן:

„כל נדרי"

זי מאַכט צו די אויגען און צ איהרע אויערן דער־מראָגען זיך פון שרעק ווייט, ווייט, דאָס טרויעריגע געזאַנג פון כל נדרי, זי זעהט יודען מיט געזיכטער געלייטערטע אין לייטען, בעטען און גיסען אויס זייערע הערצער פאַר גאָט...

זי עפענט אויף די אויגען און זעהט גלחים נאָטעס צלמים; דער ווערטאָג אין האַרצען ווערט שאַרפער און עס נעמט איהר ארום א בענקשאַפט... אזא פיינליכע בענקשאַפט.. אהין צו די יודען אין שול...

דאָ אין דער קאַטוילישער קירך נעהמט זי שטיל שעפּטשן:

„כל נדרי"

זי דערמאָנט זיך: די מאַמע שרעקלערט איהר דעם בעדייט פון כל נדרי. ד־עציילט איהר שוידערליכע מעשיות פון פיינגענגען מיט וועלכע די קאַטאָליקען האָבען געפיינגט יודען... שרעקליכע געשיכטעס פון ברענענדיגען שטאָלץ און פינכטערען מאָרטירשטום...

דאָס יודישע מיידעל שטייט אויף דער קאַטעדראַל־ווייטער אין דער קאַמיסאַריאַט, א מייל פון דעם פערזאַמעלטען עולם האָט אָבער נישט געלאָזט וויטער פאָהרען דעם אויטאָ, ביז ס'וועט אָנקומען די פּאָליציי. ערשט דער מאָלט ווען ס'איז אָנגעקומען א פּאָליציאַנט זענען אלע אָפּגעפאָהרען און זיבעטען קאָמיסאַריאַט.

די שיסעריין איז די גאַנצע צייט ווען זי איז אָפּגע־פיהרט געוואָרען און קאָמיסאַריאַט געווען פולשטענ־דיג רוהיג, ווען מ'האָט זי געפרעגט פאַרוואָס זי האָט ישראָסען האָט זי געענטפערט, אז דאָס וועט מען זיך דערוויסען מאָרגען פון די צייטונגען.

דעם פערוואונדעטען ליפשיץ האָט מען דערווייל אריינגענומען אין דער קראַנקען־קאַסע, וואו מ'האָט

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־מראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאַוואָדזקאַ 6, טעל. 12-234

נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונד.

רעזאלוציעס פון וואיעוואדישען צוזאמענפאהר

פון די יודישע האנדווערקער-ארגאניזאציעס

...ון, ווייטערדיגען מאנג פון וואיעוואדישען צו־...פאהר פון די יודישע האנדווערקער־ארגאני־...ם האט מאנ. באלבוטרישסקי געהאלטען זיין ...ט ווענען די יודישע קהלות. דאן איז פאר־...מען אנ'אלטעמיינע דיסקוסיע אזן שפעט ביי־...ם ווענען אטמאנומען געווארען פאלגענדע רעזאר־...ים:

וועגען דזעלט־קאנגרעס

...דער אנטייל פון די האנדווערקער אחנאנזיאציעס ...די לאקאלע אפטיילונגען פון יודישען וועלט־...נגרעס, מאכט די קאנפערענץ אפהענגיג פון בע־...מען זייער צוזאמענשטעל־אויפן פונדד פון די ...ן רעזולטאטען פון וואהלען אין די יודישע ...ן אזן שטאט־ראטען אויף אזא אופן, אז די ...ל מיטגלידער אין די קאמיטעטען פון די האנד־...ווערקער ארגאניזאציעס דארף ענטשפרעכען דער ...ל פון רעפרעזענטאנטען אין די יודישע קהלות ...שטאט־ראטען. אלס הויפטארגאניזאציע פון די ...לונגען פון יודישען וועלטקאנגרעס וואלט דער ...נפאהר צו שאפען א נעמיינזאמען יודישען פאר־...ען רעפרעזענטאנט.

מכוח צוזאמענאַרבייטען מיט אנדע־רע ארגאניזאציעס

...דער ראיאן־צוזאמענפאהר פון די האנדווערקער־...ציעס פון דער לאדזער וואיעוואדשאפט, ...ן ווענען אנטשלאסען, אין דער שקספאזיטער, ...ן זיך צו אלע נעזעלשאפטען, וואס האבען ...ן מיט דער יודישער מלאכה און ספעציעל ...ט", אז די טעטיגקייט פון די דאזיגע געזעל־...ן זאלען שטיין אין ענגען קאנטאקט מיט די ...ר פון דער לאדזער עקספאזיטור און נעמיינ־...אנדינירען אלע ארביימען לטובת די יודישע ...לאכות.

אין דער פראגע פון כאלופניקעס

...ן בעראטונג פון די כאלופניקעס אויפן היינטיגן ...ראיאן־צוזאמענפאהר, אויסהערענדיג די רע־...ן פון די חברים ארוו. י. ווייצמאן און א. ...ן און די פארגעקומענע ארום די רעפעראטען, ...מעס בעשליסט אנצוהויבען א רעזאלע ארבייט ...ן ארדישען און עקאנאמישען גביט, וואס זאל ...לונדערן די שווערע לעבענס־בעדינגונגען פון ...לופניקעס. דער צוזאמענפאהר נעהמט מיט צו־...דריידענישס די מיטיילונגען פון פחד ...ארו. ווייצמאן, וועגען דער גרינדונג פון א ...אלען כאלופניקעס סעקרעטאריאט ביי דער ...ווערקער צענטראלע אין פוילען און בעשליסט ...ן צו דער דאזיגער גרינדונג־פערזאמ־...פארשטעהער פון די כאלופניקעס פעראיינען ...ארז, דאמען־מאגאזיין, מיטער־מאגאזין. וועבער ...ען פון זדונסקאוולא, פון פאביאניץ. די ...דעלשטאציע וועט בילדען די רעפרעזענטאנטען ...ר ארגאניזירטער טאלופניקעס־בעוועגונג פון ...ון לאדזער וואיעוואדזטוט. דער צוזאמענ־...שטעלט זיך אויפן שטאנדפונקט פון דער נויט־...קייט פון א צענטראלער כאלופניקעס ארגאני־...ציע ביים צענטראלען יודישען האנדווערקער־...פארבאנד, לויטן מוסטער פון די בעקער־ און קצבים. ...ונדשטיין פון אזא צענטראלע ארגאניזאציע ...דער צוזאמענפאהר אין דזעם מאמענט אנ'אר־...ן קאמיטיע. דאס בעשטימען די ארגאניזיר־...ן וועט פארקומען, נאך דער שוין בעשטימ־...ונג אין וואיעוואדשאפט פון דער קא־...ן אין לאדז.

...ן וויכטיגסטע אין דזעם מאמענט די נויטיגסטע פר־...ן פאר דער דאזיגער ארבייט וועט געשאפען ...ן תורך די כאלופנישעס מיט דער צענטראלע.

אין דער פראגע פון צעכען

...ן איסהערענג דעם רעפעראט פון סטארשי און ...ן ה' א. גלאטמאן, וועגען צעכען און די ...ונג פון דער שנטשפרונגענדער מאכט צו די ...ן צעכען ארגאניזאציעס קומט צו די בע־...ן:

...ן די צעכען מוזען זיין סעקציעס פון די לאקאל־...פטיילונג פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד און האבען מיט דער אפטיילונג א שטענ־דיגען קאנטאקט.

2) דער צוזאמענפאהר באאויפטראגט די ניי־גשוואהלטע לייטונג פון דער וויספאזיטור, אז זי זאל מאכען בעשטיהענען צו פעראייניגען די קלייגע קרו־בישעס בראנטשען אין גרעסערע צעכען, וואלכע זאלען האבען אנ'עקזיסטענץ מעגליכקייט.

3) דער צוזאמענפאהר האלט פאר נויטיג צו שאפען אנ'ענגערען קאנטאקט פון די צעכען לויט זייערע בראנטשעס — ווייל דאס קאן האבען אנ־עקאנאמישען נוצען. די פראקטישע דורכפון ארבייט ווערט אויפגענעמען דער נייער עקספאזיטור לייטונג.

וועגען בעקער־פאך

וועגען חונטאנ־רוה: בעשליסט צו אינטערווע־נירען דורך די פארשטעהער פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד אין פוילען צוזאמען מיט די בעקער צענטראלע פון ווארשע, ביי די נעהערינג מאכטראחנונגען, צו מ'זאל מעבען די מעגליכקייט צו ארבייטען 6 טאג אין דער וואך.

אין צוזאמענהאנג מיט אנגענומענע אקציע אין לאנד. וועגען בעשעפטיגונג ארבייטסלאזע, וואלטען רעפערענטען מייסטער אין דער היינזיכט נעקאנט בעשעפ־טיגען, א נחשבריע צאהל ארבייטסלאזע אויפן 6־טען טאג.

וועגען מעכאניזאצ ע: בעשליסט דער צוזאמענ־פאהר, אז די יודישע בעקער האבען די בעסטע מיי־נונג וועגען דער מעכאניזאציע. וועלכע וועט הויבען דעם גיוו פון פאך, אבער צוליב פינאנציעלע מיט־לען און פעראיינטקייט פון די יודישע בעקער־מיי־טער וועט אויסגעפארדערט דעם צענטראלען יודישען האנדווערקער פערבאנד אין פוילען צוזאמען מיט די בעקער־צענטראלע אין ווארשע און ספעציעל דעם פארזיצער אחוו. ווייצמאן זיך צו בעמיהען אין די נעהערינע אינסטאנצען אפצולייגען די מעכאניזאציע און גלייכצייטיג זיך צו בעמיהען צו בעקומען די נעהערינע קרעדיטען. כד צו געבען די מעגליכקייט אין דער צוקונפט צו מעכאניזירען די בעקעריען.

וועגען אינערליכע קאנקורענץ: דער צוזאמענ־פאהר טארעלט די שעדליכע ארבייט פון יחידים אין שטאט און שטעטעל, וועלכע נראבט אונטער די עק־זיסטענץ מעגליכקייטען פון די בעקער־ווארשטען.

וועגען ארגאניזאציע: אלע בעקער־מייסטער פון יעדען שטאט און שטעטעל ווערען אויפגעפארדערט זיך אנצושליסען אין דער אלפביילישער בעקער צענט־ראלע.

וועגען דער שחיטה־גזירה

דער צוזאמענפאהר בין די פארשטעהער פון די אפטיילונגען אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט, דעם 15. נאוועמבער 1936 שטעלט פעסט פאלגענדעס:

1) די אויספיהר פעראנטונגען צום שחיטה־געזעץ שנטהאלטען פארשיידענען, וועלכע מאכען אונ־משגליך פאר יודען צו פיהרען דאס פלייש־פאך נאך דעם 1. יאנואר 1937 יאהר.

צוליב די סיבות דארף מען שטרעבען צו באוועליזירען די אויספיהר פעראנטונגען אין דער־היינזיכט מעגליך צו מאכען די עקזיסטענץ פון די ברייטע שיכטען יודישע פלייש.

2) דאס אינדיווידועל ארויסטרעטען אין פראנ־גען, וועלכע האבען א שייכות מיט'ן ארגאניזירען די יודישע שחיטה איז דאס אין א גרויסער מאס שעדליך און די אייניציגע בעפולמעכטיגטע אר־גאניזאציע ארויסצוטרעטען אין נאמען פון די פלייש־פון לאדזער וואיעוואדשאפט, איז די וואיעוואדישע אפטיילונג פאר ענינים פון פלייש און וואורשטענ־מאכער ביי דער לאדזער עקספאזיטור פון צענטראלען יודישען האנדווערקער פערבאנד אין פוילען.

3) דער צוזאמענפאהר פארדערט אויף אלע יודישע פלייש־ארגאניזאציעס, וועלכע געפינען זיך אויפן שטח פון דער לאדזער וואיעוואדזטוט, ווי אויך די ארגאניזאציעס, וועלכע פערנעמען זיך מיט פערקויף פון געפלייגעל צו א געמיינזאמער מיטארבייט מיט דער פלייש־אפטיילונג, כדי צו פערהאלטען א איינהייטליכען פראנט ווי אויך צו קאארדינירען די ארויסטרעטונגען כלפי חוץ.

4) דער צוזאמענפאהר דאגט זיך ארויס קאט־עגאריש געגען דעם פראיעקט פון דער ווארשא־ווער האנדווערקער קאמער אויסצוטיילען דאס פליי־שער פאך פון וואורשטענמאכער יוי אויך אויסטיי־לען פון כשר'ע העקעריי אלס בישט בעגרינדעט.

5) דער צוזאמענפאהר אפעלירט צו די רבנים פון די בעזונדערע שטעט פון דער לאדזער וואיע־וואדשאפט אונטערצונעמען שריט, כדי צוצוגרייטען א גזהעריגע יאל אויסגעשולטע מנקרים, ווייל בישט האבענדיג קיין מעגל בקייט צו טרייבערען די אונטערשטע טיילען האט די קאנצעסיע בישט קיין ווערט און דאס דראהט מיט א רואין פון צענדליגער טויזענטער יודישע פליישער פאמיליעס.

6) יעדעי צעך עוועגנטועל א פלייש־ער ארגאני־זאציע אויפ'ן שטח פון דער לאדזער וואיעוואדזטוט דארף מעגליך שנעל צוטרעטען צו רעגיסטרירען אלע כשר'ע יאטקעס אין זייער ראיאן און אויס־ארבייטען א מאפע פון דער סיטואציע און זייער פערבעהם.

7) דער צוזאמענפאהר רופט די פראווינצער אפטיילונגען צו שאפען ספולקעס אזן קאאפעראטי־ווען, אלס די איינציגע מעגליכע פארם צו פיהרען וואורשטאטען אין געענדערטע בעדינגונג.

8) דער צוזאמענפאהר אפעלירט צו אלע צעכען און פלייש־ארגאניזאציעס, אז זיי זאלען מאכען אלע בעמיהונגען, כדי אלע פלייש־ארבייטער זאל־לען געפינען ארבייט און פערדינסט מעגליכקייטען באכ'ן אריינגעהן אין קראפט פון ביים שחיטה גע־זעץ און קיינער זאל בישט בעזייטיגט ווערען פון פאך.

9) די אנוועזענדע צעכען און פלייש־ארגא־ניזאציעס אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט פערפליכ־טען זיך תיכף צו ארגאניזירען די שטעט אין דער פראווינץ, וועלכע געפינען זיך ארום זייער שטאט.

10) אלע פלייש־ער צעכען מוזען געהערען צו דער אפטיילונג פון צענטראלען יודישען האנדווער־קער פערבאנד אין פוילען, דאן וועלען אלע איג־טערעסן פון פלייש־ער־צעכ געגומען ווערן אין אכט.

וועגען די קהלות

1) ארויסגייענדיג פון שטאנדפונקט, אז די יודישע קהלה איז דער פונדאמענט פון אונזער יודישער געזעלשאפטליכען לעבען אוי דארף זיין די העכסטע און אייניציגע יודישע רעפרעזענטאנץ סיי לגבי פנים סיי לגבי חוץ פאדערט אויף די קאנפערענץ אלע האנדווערקער פארשטעהער, וועל־כע זיצען אין די קהלות צו שטיין אויף דער וואך, אז דער אנזעהן פון דער קהלה, איהר אוטאנאמיע און איהרע פונקציעס זאלען בשום אופן נישט פער־שמעלערט ווערען.

2) די האנדווערקער פארשטעהער מוזען שטרע־בען, אז אין די קהלה בודזשעטען זאלען אריינגע שטעלט ווערען גרעסערע סומעס אויף צו שטיצען דעם יודישען האנדעל און מלאכה. די דאזיגע אר־ביים דארף נישט טראגען קיין צופעליגען כאראקטער, נאר ס'דארף געשאפען ווערען א סטאבילער פאנד פאר די יודישע מלאכה און האנדעל.

3) די קאנפערענץ רופט איהרע האנדווער־קער פארשטעהער צו פיהרען א געמיינזאמע ארבייט מיט די עלעמענטען, וועלכע זיילען פיהרען א דעמא־קראטישע, פראגרעסיווע נוצל־כע ארבייט לטובת די יודישע מאסען און זאגט זיך ארויס, ווי אמ־שארפסטען געגען יעטוועדער צוזאמענארבייט מיט די יענ'גיג, וועלכע פיהרען אריין א דעזארגאניזאציע צוטיילונג און צופרייסלונג אין יודישע מוחות מיט די עמיגראציע און עוואקואציע פלענער.

4) אין אנבליק פון די שרעקליכע, טראגישע, איבערלעבענישען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאנד רופט די קאנפערענץ אלע האנדווערקער פארשטעהער אין די קהלות צו געבען די איניציאטיוו צו ארגאניזירען דעם געהערגען רעכטליכען ווידער־שטאנד פון דער צעיושעטער ענדעקישער בעסטיע. ווי אויך צו ארגאניזירען שנעלע ברידערליכע הילף פאר די פאמיליעס פון די קדושים אזן קרבנות פון די כויליגאנישע ארויסטרעטונגען.

דעלעגאציע פון יוד. בעקער ביי'ם סטאראסטע

ווענען קענען באקען שבת ביז 12 ביינאכט

א דעלעגאציע פון יודישן בעקער־צעך, וועלכער איז בעשטאנען פון סטארשי צווילין און פאדסטארשי קופערמינץ בראש מיט אדוו. ווייצמאן איז אויפגע־נומען געווארען דורך דעם ווייצ־סטאראסטא. די דע־לעגאציע האט זיך בעקלאגט דערויף, וואס די לעצטע צייטען ווערען געמאכט פערשידענע שווערינקייטען די יודישע בעקער צו באקען שבת 12 א זייגער ביי נאכט, בעת ביז אויצט איז דאס געווען ערלויבט. אדוו. ווייצמאן האט אויך אנגעוויזען, אז די פארשריפטען ערלויבען די בעקער צו באקען שבת ביז 12 ביינאקט.

דער סטאראסטע האט ערקלערט, אז אין פער־שטענדיגונג מיט'ן ארבייטס־אינספעקטאר וועט ער ווייטער ערלויבען צו באקען שבת ביינאכט ביז 12 א זייגער, דאגעגען וועלען שטרענג בעשטראפט ווע־רען די, וועלכע וועלען נישט אפהיטען די דאויגע צייט אזן באקען באך לענגער.

שווערער פארפאל ביי דער ארבייט

(א) בעת דער ארבייט אויפ'ן בוי פון הויז אויף קראטאשינסקע 11 איז א בעלקע אראפגע־פאלען פון צווייטען שטאק און געטראפען דעם 29־יעהריגען טעאפיל אטעלא פון שקלאנא 3.

אין א שווערען צושטאנד האט מען דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

זעלבסטמארד

(א) אין דער אייגענער וואוינונג אויף פיעס־ריקאווער 18 האט זיך געפרובט דאס לעבען צו נעמען דורך פערסמען זיך דער 26־יעהריגער אברהם פעדל. די פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל. די סיבות פון זעלבסטמארד זענען נישט פעסטגעשטעלט געווארען, ווייל דער זעלבסטמערדער האט זיי בשום אופן נישט געוואלט אנגעבען.

איבערגעפאהרען דורך א וואגען

אויף פאמארסקע 18 איז נעכטען איבערגע־פאהרען געווארען דורך א וואגען דער 9־יעהריגער קאזשימיעזש פאוולוצקי, די פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף

KINO TEATR
MIRAŻ
H. LEŚNODORSKA 16
היינט און פאלג. טען!
גרויסער פילם פון גרויל און אונגעוועהנליכקייטען א. נ.
ס'גצהיימניש
פון דער שווארצער שטוב
אין דער הויפטראל:
BORYS KARLOFF
אויסערן פראגראם:
מעכטיגע דרשם: פון שנאה און נקמה
פערגעסענע געזיכטער
אין דער הויפטראל:
H. MARSHALL

...ן רייזע איבער די שאסעען

...ין דער לאדזער וואיעוואדשאפט

(געזעהן בעת'ן גרויסען פרעסע־אויספלוג)

...מיר האבען שוין בקיצור מודיע געווען וועגען ...לוג, וואס דער לאדזער וואיעוואדע האוקע ...ק האט ארגאניזירט, איבער די איניזעסטיציע ...טען אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט. דער דא ...ר אויספלוג צו וועלכען מען האט זיך אין אנהויב ...גען מיט א געוויסען רעזערוו, נישט פארשטע־...ג זיך, אז מען קאן דערזעהען עפעס בעדייט־...ג ווערפלעס, האט געבראכט באמת איבער־...נדיגע רעזולטאטען.

...עס געהערט נישט צו די דורכשניטליכע קליי־...טען דאס אלץ וואס מען האט אין משך פון ...ע צעהן שעה געזעהען, אויף דער שנעלער ...ן, ווי אויף א פילם־טאשמע, אויף די ליניעס ...ן און שאסעען צווישען לאדז און זדונסקא ...ן, פעטריקאו, טאמאשאו און צוריק קיין לאדז ...איז באר א שאד, וואס דער אויספלוג האט ...גענומען א צו גרויסען פערנעהם, ווייל דאס ...געשטעלט צו א מעהר גרינדליך בעקענען זיך ...די לאגע אויף די בעזוכטע ערטער. די בעזוכען ...ן געמיזם געפיהרט ווערען אין א צושנעלען ...א, ווינטער צייט איז, דער טאג איז קורץ ...צו זעהען איז געווען זעהר א סך. דאך איז די ...לעצייכענטע ארגאניזאציע און די פאכמענישע ...ניערען, וועלכע האבען בעגלייט דעם אויס־...געלונגען פארצעווארפען פאר די אויגען אזוי ...ויכטיגע ארבייטען, וועלכע האבען איבערראשט.

מען האט זיך בישט פארגעשטעלט, אז עס וועט כמעט פאר אונזער באז אדורכגעפיהרט אזא קאלא־כאלע ארבייט, וואס האט שוין איצט און בפרט נאך פאר דער צוקונפט, איינע פון די וויכטיגסטע בעדייטונגען פאר דער ווירטשאפטליכער ענטוויק־לונג פון די שטעט און שטעטלעך, וואס געפונען זיך אין די גרעניצען פון דער לאדזער וואיעוואד־כאפט. דאס איז געמיינט מיט דער מיהפולער ארבייט אויסצובויען א בעץ פון די גוטע שאסעען, וואס פער־ביבדען די שטעט און שטעטלעך.

ווער עס איז בעקאנט מיט די בעריהמטע „באטשנע" פוילישע וועגען, אויף וועלכע עס איז פשוט גיעווען אנ'אפקומעניש דאס פאהרען, פאר דעם איז בעווען א פריידיגע איבערראשונג דערזעהענ־דיג שוין פערטיגע גלאטיגע שאסעען אויף וויטע קילאמעטער און א פיבערהאפטע אינטענסיווע אר־בייט ביים אויסבויען נייע אזעלכע שאסעען, אויס־פארמירט פון אספאלט, אדער שטיינערנע קלעצלען און דאס אלץ געוויסענהאפט אין אונטער א שטרענ־גער גראנאטיע אויף דויערהאפטיגקייט פון א 15—10 יאהר.

איב'ם אויספלוג האבען אנטיילגענומען דעפו־טאטען, סענאטארען און פארשטעהער פון דער יודי־שער, פוילישער און דייטשער פרעסע אין לאדז אין דער בעגלייטונג פון פאכמענישע אינזשיניערען. דער פרעסע־רעפערענט פון דער וואיעוואדשאפט רעד.

מיר האבען אויפגעפאסט דאס ווארט פון דער פוילישער פרעסע־אויספלוג, אז דער לאדזער וואיעוואד־שאפט איז אין אן אמת אזוי ווייט אין דער ארבייט, אז מען קאן אויפנעמען

פרעזעס פון פינאַנץ-קאָמער קיכאַרסקי

איז בעשטימט היין לעמבערג

דער פרעזעס פון דער לאָדזער פינאַנץ-קאָמער, ה׳ זיגמונט קוכארסקי ווערט איבערגעפירט קיין לעמבערג, וואו ער איז בעשטימט אויפ׳ז זעלבן ״מ״.

דער ממלא מקום פון פרעזעס קוכאַרסקי אין לאָדז׳ וועט זיין ד״ר מיכאַל רזשאַדקיעוויטש.

קאַטאַסטראָפע מיט 2 לאָדזער אויטאָס

(א) אויפ׳ן שאָסיי צווישן בעלכשטאָוו און טיעטריקאָוו איז דער לאַסט-אויטאָ וועלכע געהערט צו אברהם ראַזענצווייג פון לאָדז, זאַכאַדנאַ 61 אָנגעפאָהרען דעם פריוואַטען אויטאָ פון אַנדזשעי מאַקטשאַק אין לאָדז ציגעל-גאַס 82, 2 פערזאָן וועלכע האָבען זיך געפונען אין פריוואַטען אויטאָ זענען פערוואונדעט געוואָרען.

אונטערגעוואָרפענע קינדער

(א) אין טרעפען-הויז אויף יאַקובאָ 13 האָט מען אונטערגעוואָרפען א מיידעלע פון אָנ׳צרך 10 וואָכען אַלט, דאָס קינד איז איבערגעשיקט געוואָרען אין שטאָטישען ערציהונגס-הויז.

אויף זגעדזשער 40 האָט אַ אימיצער אונטערגעוואָרפען אין טויער א יונגעלע א חודש אַלט, דאָס קינד איז איבערגעשיקט געוואָרען אין שטאָטישען ערציהונגס-הויז.

יוסף קאַמען פערלאָזט פוילען

מארגעז — נעזענטנונגס-קאָנצערט אין טענגלישען זאַל

דער בעריהמטער אַרטיסט און ליבלינג פון בעסערן יודישען טעאַטער-עולם פערלאָזט אין דער טאָהעטסטער צייט פוילען — יוסף קאַמען פאָהרט ארויס אויף א לענגערן קינסטלערישען טור נאָך רוסלאַנד.

פאַרן קינסטלערישען יודישען טעאַטער אין פוילען איז יוסף קאַמען׳ס אָפּפאָהר א גרויסער פערלוסט. אויך פאַר די פערלאָזער פון זיינע וואָרטקאָנצערטען וועט עס זיין א גרויסער פערלוסט.

צום לעצטען מאָל פאַר זיין אָפּפאָהר פון אונזער שטאָט טרעט נאָך יוסף קאַמען אויף מיטוואָך, דעם 18-טען ה. ה. אין ענגלישען זאַל. א קונצערט אייגלייטונגס-דער וועגען יוסף קאַמען וועט האַלטען ה׳ ב. ווירעווסקי. נאָכ׳ן קאָנצערט וועט דער דיכטער משה בראָדערזאָהן האַלטען א געזעלשאַפטלעכן אָפּשייד.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעל. 245-21.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פרייזען

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

ערפאָלג פון ,,רחלס קינדער״ מיט לוסי און מישאַ גערמאַן אין טעאַטער ,,וואַזמאַיטאַשטשי״

שוין לאַנג געדענקט נישט לאָדז אַזעלכע פאַרשטעלונגען ווי די גאַסטראָלען פון די אַמעריקאַנער קינסטלער לוסי און מישאַ גערמאַן, וועלכע טרעטען אויף מיט א גרויסען דערפאָלג אין טעאַטער ,,וואַזמאַיטאַשטשי״ שפּילענדיג די סענסאַציאָנעלע פּיעסע ,,רחל׳ס קינדער״, אויף וועלכער די געניאַלע שוישפּילערין לוסי גערמאַן לעבט אויבער איהר מייסטערהאַפטע ראָל מיט אַלע ליידען און פריידען פון א מאַמע אויף אַזאַ אופן, אַז זי רייסט מיט זיך מיט דעם צישווער.

לוסי און מישאַ גערמאַן, זייער ערשטקלאַסיגער אַנסאַמבל, די פערבטיגע פּיעסע ,,רחל׳ס קינדער״, דאָס אַלץ שאַפט א גאַנצקייט, וועלכעס יעדער מוז בעוואונדערן.

צום היינטיגען קאָנצערט פון שורי טשערקאַסקי

היינט, דינסטאָג 8.30 אָוועגד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע א קאָנצערט פון הערהמטען פּיאַניסט-ווירטואָז שורי טשערקאַסקי, בעדייטענדסטער שילער פון יוזעף האָפמאַן.

דער דאָזיגער קאָנצערט האָט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

אַקאַדעמישער קינסטלער - אַנסאַמבל ,,פּיקאָלאָ״ פון ווילנא אין לאָדז

מיטוואָך, דעם 18-טען נאָוועמבער ד. י. 8.30 אָוועגד וועט אויפטרעטען אין פילהאַרמאָניע דער אַקאַדעמישער קינסטלער-אַנסאַמבל ,,פּיקאָלאָ״ אין זיין אַריגינעלען רעפּערטואַר.

די אַקאַדעמיש - אַרטיסטישע טרופּע ,,פּיקאָלאָ״ איז ענטשטאַנען אין ווילנע ביי דעם יודישען סטודענטען-פעראיין אין יאָהר 1930. אין פּראָגראַם: פאַראַדיעס, גראָטעסקען, סטודיעס, מאָנאָלאָגען, הומאָריסטישע לידער און ציגייינער ראָמאַנסען.

קאָנצערט פון דער יודיש-האַלענדישער זינגערין ליסעבעט סאַנדערס

דאָנערשטאָג, דעם 19-טען נאָוועמבער ד. י. 8.30 אָוועגד קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע אַנ׳איין-איינציגער קאָנצערט פון דער בערימטער יודיש-האָלענדישער זינגערין ליסבעט סאַנדערס, וועלכע וועט אויפפיהרען לידער אין די שפּראַכען: פראַנצויזיש, ענגליש, דייטש האָלענדיש און יודיש.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

17-טען נאָוועמבער

דעוויזען:

האָלאַנד	—	—	—	357.20
לאָנדאָן	—	—	—	35.97
ניו-יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	8.91
פּאַריז	—	—	—	34.71
פּראָג	—	—	—	26.78
צוריך	—	—	—	172.10

אָפיציעלע פּראַצענטיגע באַפּירונגען

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	3,1200
3 פּראָצ. אינוועסטיציע l. פּרעמירטע				1600
3 „ „ II. „				14.50
4 „ דאָלאַריבקע	—	—	—	
7 „ סטאַביליזאַציע	—	—	—	173
5 „ וואַרשאַווער	—	—	—	1475
5 לאָדזער	—	—	—	8.50

קלאַנג-קינאָ

CAPITOL

זאַוואָדזקאַ 16

היינט אַז פאָלג. טעג!

„דער קעניג פון די פרויען״

William Powell, Myrna Loy

וואונדערבאַרער פילם מיט א פּרעכטיגער אויסשטאַטונג. אין די הויפּטראָלען: די פרייזען אויף אַלע סעאַנסען זענען פון 54 גר. אַן — אָנהייב פון די סעאַנסען 4, 7 און 10 אָוועגד. שבת און זונטאָג אָנהייב 12, 4 7 איי 10 אָוועגד.

נישט קוקענדיג אויף דעם דאָזיגען אונגעהייערען פילם, זענען די פרייזען נישט געהעכט.

קליינע אַנאַנסען 1 זלאָטי אַנאַנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

א טיכטיגע שאַכטעל-מאַכערין פון זאַפּאָרט געזוכט ביי קראָנגעלד 28 p. strz. kan. 3

פערשידענעס

אויעקצוגעבען א גוט-איינגעריכטן קאָלאָניאַל-געוועלב אויף א גוטען ארט אין אויף לייכטע בעדינגונגען. צו קלייטל. 265-58 א גאַנצען טאָג.

איך וויל אָנגעהמען א שעהר-מאַכער ביי יענעם צו אַרבייטען מיין אויטאָ אָפּערטען אויטאָ „שער-מאַשין״ אין א

Krause Izrael, zam. w Łodzi przy Zachodniej 33, zagubił kwity kaucyjne Elektrowni Łódzkiej za Nr. 60995 z 1926 r. na Zł. 50.— i Nr. 73803 na Zł. 25.— z 1931 r.

Zaginął dowód osobisty, wyd. na imię Abrama Hurwicza, zam. przy ul. Południowej 80. Zwrócić pod powyższym adresem.

TAILER M. Kornblum. Piłsudskiego 8, tel. 255-76 (dawn. Południowa 8) wykonuje roboty artystyczne p/g najnowszych wzorów zagranicznych. Ceny umiarkowane.

ווישניאַווע-גורע ביים וועלד אין ווילע לעשנע צו פערמיטען א וואוינונג מיט בעקוועמלעכקייטען אויפ׳ן וויכטיגע צו ערפאָהרען טעל. 221-89.

טושין-לאַס פאָדעמביע, 2 פלעטן ביליג צו פערקויפען. געגויערס זאָלען פאָהרען אין לאָדז, לאַנגעווניצקאַ פּאָרטער, אָדער טעלעפ. 210-10.

אין פערלויף פון 3 מאָנאַטען איך די העברעאישע שפּראַך אין אַלע כללים הדקדוק און אין שריפט מיט אַלע כללים הדקדוק אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בר מצוה. פריז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאַנסקאַ 24, לעהרער א. איטקין.

ענטשולדיגונג!

איך בעט ענטשולדיגונג ביי ד״ר שמואל אסעלקא פאַר מיין בחינם, דיג שלעכטן איהם צו דין-תורה. איך ערקלער, אַז אַלע מיינע טענות זענען געווען נישט ריכטיג, און אָנגערעדט דורך פרעמדע מענשען. גלייכצייטיג דאַנק איך איהם פאַר זיין טובה׳דיגע שפּענדונג פאַר זיין שוועסטער און מיין פרוי טשאַרנאַ אסעלקא, אין גשענוווערט פון מיין שוועגער שבתי אסעלטא. מיט אַכטונג

(—) אברהם מרדכי אסעלקא.

לאַקאַלען אויף געוועלבער

צוזאַמען מיט א וואוינונג, קעלער מיט אייער-קאַסטענס געאיינענט אויף א אייערלאַגער, אַוואַצאַרניע א.ז.וו. צו מעלדען 11 ליסטאָפּאַדאַ 67 ביים וועכטער (געגענאיבער די קאַזאַרמעס).

Dr. med. **Niewiąski**

ספּעציאַליסט פאַר מרישער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראַנט, 1 טער שטאָק

מעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 שוועגד זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג. ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.

Dr. **B. Hurwicz**

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

נעמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אויר. זונטאָג און יום-טוב — פון 8 1 ביי טאָג

Dr. med.

MORTKOWICZ

וואוינט יעצט אויף

Gdańska 42

Telefon 123-27.

שרייבען שעהו און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 20 טעג אַפילו דעם וואָס קען גאָרנישט שרייבען. די עלטער שפּילט נישט קיין ראָלע. אַלעיע 1-טער מאַי 4 ביי ליפּשיץ.

וויכטיג פאַר אַלע!

מיפּען-עטיקעטען, מאַס-ביכער, בריוו-עטיקעטען, מרוקא-עטיקעטען, שטרימף באַנדראָלע, און ווייטאַריגשען, בריוו-בויגען, וואַנערמאַטען, רעכנונגען, מעמעראַנדומס, חתונה-קאַרטען, זעדש. עטיקעטען.

מיט די מאָדערנסטע שריפט

עמפּעהלט

די שנעל-דרוקעריי

בראַמבערג

לאָדז, צענעלניאַנע 8 טעל. 255-09

בעקומען אויסצייכונג פון אַן א גאָלדענעם מעדאַל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראָפּע אַן אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פאַרעם אין אַלע שאַטירונגען, אַפּטיק-סקלטרן אין פּערפּוטעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

ספּעציעלע

לעטשניצע

פאַר פרויען-קראַנקהייטען און אַכושעריע

ZGIERSKA 24

Dr. FELDMAN מען 3 ביז 6 | Dr. PRAPORT מען 10 ביז 1

לעטשניצע

פאַר וועגעריש-קראַנקע מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעמע פון 9 פריה ביז 9 אָוועגד.

פרויען און קינדער נעמט אָן א פרייטאָג טאָ פון 1-11 און פון 5-7 אָוועגד.

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וויסנטרישע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אָן פון 12-2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוועגד.

זונטאָג און חגאות פון 10-12 ביי טאָג.

די גלאַדזשרגע

טאַנץ-שולע

אויף פּיעטריקאָווער 89

קווער אפיציע פאַרטער

אונטער דער לייטונג פון בעקאַנטען דיפּלאָמירטע טאַנץ-לעהרער

S. RUBINSZTAJN

נעמט אָן אַנשרייבונגען פאַר אָנפאַנגער שטעגליך פון 10 פריה ביז 10 אָוועגד.

בעם. פאַר אַוואַנסירטע שבת און זונטאָג פרעק טישע לעקציעס.

ספּעציעלע שטונדען פאַר לאַנג-געקליידעטע.

מיט אַכטונג

דיפּלאָמירטער טאַנץ-לעהרער.

ס. רובינשטיין.

לעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטן

לאָדז, זאַוואָדזקאַ 1

טעל. 122-73

טעמע פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד.

וועגעריש-קראַנקע, מענערשוועכע

און הויט-קראַנקהייטען

אַנאַליזען פון בלוט און אוריין

די פערהיטונגס-סטאַציע

אין טעמע א גאַנצען טעג לעת

נישט פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

E. WAJNBERGOWA

אויגען-קראַנקהייטען

Dr. med.

M. WAJNBERG

נערוועז-קראַנקהייטען

האָבען זיך איבערגעצויגען אויף

LEGJONÓW 3 (Zielona)

tel. 172-20.

Doktór

M. Kalisz

אויגענאַרזטעט אין ראַסטאַק

צאַהן-אַרצט

סטאָמאַטאָלאָג - כירורגיע

פּיעראַצקיעגע 7 (עוואַנגעליצקאַ)

טעל. 108-26

אויסנעהם-שעה׳ן פון 3-7.

Dr. med.

SZYMON GOLDRYNG

רענטגענאַלאָג

דיאַגנאָזטיצירונגען און אויסנאַהמען אין ערצטליכען געבינעט.

שווער-קראַנקע — אינערהיים.

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף 6-טער שערפּיעז 7, 1. שט., מראָנט, טעל. 127-64.

Dr. med.

Ignacy Grynberg

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעצ. פאַר האַרץ-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Cegielniana 17, tel. 174-15.

נעמט אָן פון 6 ביז 7 אָוועגד.

די ביליגסטע קוועלע

פון אַלערארט

ניי = מאַשינען,

מיילען, נאַדלען אז״וו איז ביי

Skład maszyn do szycia

Singer i Lachman

Łódź, Zydowska 2,

telefon 246-73.

אַנאַנסען־פרייז:

מען לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אָפּטראָגען אהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאָלאַר א חודש.

אַנאַנסען־פרייז:

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 60 גר. פאַר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען.

נעקראָלאָגען: 20 גראָשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאַנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט.

אין טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 24 גר. נאָכן טעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 18 גר. פאַר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 2. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman